

Examensarbete

Våren 2011

Sektionen för Hälsa och samhälle

Socionomprogrammet

Kurs SA8362 Kunskapsproduktion i socialt arbete

”Jag lever i ett förhållande där min kvinna slår mig”¹

En kvalitativ studie om kvinnors våld mot män i
nära relationer

Författare

Jelena Veselinovic

Handledare

Ulla Zetterlind

Examinerande lärare

Daniel Melén

Kristianstad Högskolan | www.hkr.se

¹ Alonzo, Michael. (2007) *Ge aldrig upp*. Finland: Frank Förlag. s. 87

Abstract

Title: "I live in a relationship where my wife beats me", a qualitative study of women's violence against men in intimate relationships

Author: Jelena Veselinovic

Supervisor: Ulla Zetterlind

Assessor: Daniel Melén

The purpose of this study is to gain a deeper understanding of women's violence against men in intimate relationships, get an idea of what forms of expression that this type of violence has and to highlight the men's experiences of violence.

There is little scientific research in the field in Sweden. Crime Prevention Council has determined that eight percent of all complaints involving domestic violence in 2010, reported by men over 18 years. You can only speculate on how large number of unreported cases is among abused men. The international studies highlight that the abused men feel ashamed of having been subjected to violence by a female partner.

I have been based this essay on two theoretical premises, Per Isdal theory of "violence perspective" and Elaine Bergqvist's definition of the suppression technique.

The study was conducted through a qualitative content analysis. This type of method used to interpret the various texts, and to this study, three autobiographies was analyzed.

The results from the survey highlights that all men have been subjected to extensive financial, material, latent and psychological violence. Two men have been subjected to regular physical violence and one of the men has been the victim of sexual violence.

The discussion highlighted that violence against men in intimate relationships is undetectable and taboo and that the phenomenon must be recognized and made more visible.

The conclusion of this study was that the abused men feel ashamed to seek help but that is also exists lack of adequate help and support to give to men which has been abused.

Keywords: Abused men, battered men, violence in intimate relationships, male victims and domestic violence

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Förförståelse	2
2. Syfte och forskningsfrågor	3
2.1 Relevans för socialt arbete	3
2.2 Avgränsningar	3
3. Definition av vissa centrala begrepp	3
3.1 Våldet	4
3.2 Våld i nära relationer.....	6
4. Litteratursökning	7
5. Bakgrund.....	8
5.1 Mansmisshandel.....	8
5.2 Mansrollen.....	10
5.3 Det idealistiska offret	11
6. Tidigare forskning.....	12
6.1 Svenska studier.....	13
6.2 Internationella studier.....	14
7. Teoretisk utgångspunkt	15
7.1 De fem härskarteknikerna	16
7.2 Våldsperspektivet.....	17
8. Metod och det metodologiska övervägandet.....	18
8.1 Val av metod	19
8.2 Urval.....	20
8.3 Datainsamling.....	21
8.4 Dataanalys.....	23
8.5 Tillvägagångsätt	23
8.6 Tillförlitlighet.....	24
8.7 Etiska aspekter.....	25
9. Resultat.....	26
9.1 Tiden före våldet	26
9.2 Tiden efter våldet	27
9.3 Fysiskt våld	28
9.4 Psykiskt våld	29
9.5 Latent våld.....	32
9.6 Bortförklaringar kring våldet/förändringar i förhållandet.....	33
9.7 Svårigheter att lämna relationen.....	34
9.8 Kärlek till sina barn	35
9.9 Det är skamligt och tabubelagt.....	38
9.10 När ingen annan ser.....	39
10. Diskussion	40
10.1 Resultatdiskussion	41
10.2 Metoddiskussion.....	45
10.3 Slutsats.....	46
Käll- och litteraturförteckning.....	47
Bilaga 1	51

1. Inledning

Johanna slår mig igen. Jag skulle aldrig kunna berätta det för någon. Det skulle vara omöjligt för mig som man att säga de orden. För övrigt skulle ingen tro mig. Eller så kanske jag bara inbillar mig. Det hån jag tror skulle drabba den man som påstår sig få stryk av sin kvinna kanske inte finns.

(Alonzo 2007, s. 86)

Jag valde att inleda uppsatsen med ett citat som skildrar hur en man upplever misshandeln som han har blivit utsatt för, av sin sambo. Min tolkning av texten är att han känner sig oförmögen att berätta om våldet, dels på grund av skamkänslor över att ha blivit utsatt och dels på grund av rädslan för omgivningens reaktioner.

Under 2007 utformade regeringen (Skr 2007/08:39) en handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer. Kvinnors våld mot män i nära relationer fanns inte med i handlingsplanen. Dock fastställde regeringen att ”tillgång till skyddat boende för män som utsätts för våld ”[...] i heterosexuella relationer är [...] i princip obefintligt och behövs utvecklas” (ibid. s. 14).

Hradilova, Selin som är fil.dr. och forskare på brottsförebyggande rådet (BRÅ), påpekar att våldet mot män har varit en ”icke-fråga” och ”[...] när det gäller stöd till drabbade män har arbetat inte varit lika fokuserat” (Hradilova, Selin, Snare & Sarnecki 2009 s. 42). I dagsläget finns det inga ”naturliga” mottagningar dit män som blivit utsatta för relationsvåld kan vända sig till för att få hjälp och stöd (ibid.).

I BRÅ:s facktidskrift, Apropå nr 1/2007, hävdar sociologen Murray A. Straus att det våld som åstadkoms av kvinnor måste synliggöras samt att det krävs åtgärder både för män och också kvinnor för att våldet i nära relationer ska kunna minska.

Det finns en allmän föreställning om att kvinnor inte är aggressiva och det finns få mottagningar för kvinnor att vända sig till för att lära sig hantera sina aggressioner, fastställs det i Apropå nr 4/2010. Samtidigt existerar det en annan central föreställning som bygger på att en man är fysiskt starkare än en kvinna och ska kunna klara av henne utan rättsväsendets ingripande (ibid.).

Den norske kriminologen, Christie har formulerat begreppet det ”ideala brottsoffret”, vilket innefattar att en person får fullkomlig och legitim status som offer efter att blivit utsatt för

våld (Christie 2001). Detta gör att personer som inte uppfattas som "ideala brottsoffer" har svårare att uppfattas som "riktiga offer" eller få den hjälp och stöd av samhället som de förtjänar (Lindgren, Petterson & Hägglund 2001).

I Apropå nr 1/2009, skildras upplevelser av unga män som har blivit utsatta för våldsbrott. De våldutsatta männen hade svårigheter att uppfatta sig själva som "offer" eftersom deras bild av offerrollen innebar någon som var maktlös, passiv och svag. De hade även en tendens att tona ner och avdramatisera våldet som de hade blivit utsatta för och beskriva det som mindre hotfullt (ibid.).

Sociologen Burcar (2005), framhåller i sin doktorsavhandling, att "vi är vana vid att se unga män som gärningsmän [...]" (ibid. s. 161). Men män som brottsoffer förbryllar och utmanar våra föreställningar om manlighet och mansrollen (ibid.).

Hradilova, Selin (2009) belyser att det krävs "[---] en mer nyanserad syn på vad det innebär att vara man och offer för relationsvåld" (ibid. s. 51). I boken "Gärningsmannen är en kvinna", skriver Kordon och Wetterqvist, att kvinnors våld mot män inte tas på lika stort allvar.

Min utgångspunkt är att allt våld är lika fel, oberoende kön eller sexuell läggning och att det krävs en ökad samt övergripande kunskap om relationsvåldets olika konstellationer, både när det gäller samkönade relationer, kvinnors våld mot män och mäns våld mot kvinnor.

Uppsatsens essens är att synliggöra och belysa några av de män som har varit utsatta för någon form av våld av en kvinnlig partner i en nära relation.

1.1 Förförståelse

Min förförståelse kring temat, kvinnors våld mot män i nära relationer, kan sammanfattas med ett enda ord: *Tabubelagt*. Ämnet verkade inte väcka någon större uppmärksamhet samtidigt hade jag uppfattningen om att de män som hade blivit utsatta för våld av kvinnor, skämdes. Jag upplevde även att det fanns en övergripande föreställning i samhället om att det kanske inte var så allvarligt om en kvinna slog en man, att en örfil eller en knuff inte ansågs vara våld om det var riktat mot mannen och att det i vissa situationer rent av var accepterat.

Jag visste att våldet mot män i nära relationer existerade men min förförståelse var begränsad, jag visste exempelvis inte att det fanns mansjourer. Vid ett tillfälle förstod jag att ämnet inte bara var tabubelagt, det var dessutom "känsligt". Relationsvåld verkade inte vara ett område som var könsneutralt. Könstillhörigheten verkade snarare vara en central fråga.

2. Syfte och forskningsfrågor

Syftet med denna kvalitativa undersökning är att nå en djupare förståelse kring kvinnors våld mot män i nära relationer, få en bild av vilka uttrycksformer som denna typ av våld har samt att belysa männens egna upplevelser av våldet.

Följande forskningsfrågor har formulerats utifrån syftesbeskrivningen:

- Vilken typ av våld utsätts män för i heterosexuella och nära relationer?
- Vilka upplevelser har dessa män som utsätts av våldet?

2.1 Relevans för socialt arbete

Jag vill, utifrån tre självbiografier skrivna av våldsutsatta män i Sverige, synliggöra samt skildra männens upplevelser av relationsvåld och förhoppningsvis ge en närmare inblick av denna typ av våld.

Jag anser att mitt ämnesval har relevans för socialt arbete eftersom detta problemområde länge har varit oklar och svårt att ringa in. Jag strävar efter att få kunskap om våldet mot män för att kunna använda det i mitt kommande yrke som socionom.

2.2 Avgränsningar

Jag kommer att gränsa mitt ämnesområde genom att huvudsakligen beröra de utsatta männens upplevelser av relationsvåld och jag kommer inte att belysa kvinnorna bakom våldet, eller våldet i samkönade relationer. Jag kommer inte heller fokusera på barnperspektivet eller jämföra min studie med mäns våld mot kvinnor. Dessa infallsvinklar är intressanta av olika skäl men trots detta har en avgränsning gjorts. Den beror dels på tidsbrist och dels på att problemområdet hade blivit alltför omfattande.

3. Definition av vissa centrala begrepp

Jag kommer att lyfta fram och klargöra vissa begrepp som är väsentliga för den här uppsatsen.

Ordet ”mansmisshandel” kommer att framkomma i texten, termen syftar på det våld som en man utsätts för av sin kvinnliga partner i nära relationer. De män som blir eller har blivit utsatta för denna form av våld kommer jag att benämna för ”våldsutsatta män”. Synonymt med detta ord kommer jag även att använda termen ”män som har blivit utsatta för våld”, framför allt för att ge en omväxling i läsningen.

Begreppet ”våld” samt ”misshandel” kommer jag att använda med samma betydelse i denna uppsats, eftersom det kan vara svårt att dra en gräns till när våld övergår till att vara systematisk misshandel.

Nedanför kommer jag att beröra och fördjupa mig i uppsatsens två nyckelbegrepp, ”våldet” samt ”våld i nära relationer”.

3.1 Våldet

Våldsforskaren och psykologen Per Isdal har framstående erfarenheter av våldsperspektivet och jag har valt att tillämpa Isdals definition av våldet samt tydliggöra i vilka former våld förekommer i:

Våld är varje handling riktad mot en annan person, som genom att denna handling skadar, smärtar, skrämmer eller kränker, får denna person att göra något mot sin vilja eller avstå från att göra något den vill [sic!].

(Isdal 2001, s. 34)

Jag har valt att ta med sex olika aspekter av våldet, för att skildra komplexiteten samt omfattningen av begreppet. Isdal tar sikte på det fysiska, psykiska, latent, sexuella och materiella våldet, dock berör Isdal inte det ”ekonomiska våldet” i större utsträckning. Därför kommer det ekonomiska våldet att skildras utifrån socialförvaltningens handbok (Johansson 2009).

Det fysiska våldet innebär att påverka en person att avstå från något som denne önskar att göra eller tvinga personen att göra något mot sin vilja, genom att smärta, skada, kränka eller skrämma denne (Isdal 2001). Det kan vara allt från örfilar, knuffar, att spotta, att bita,

nypningar, att hålla fast, slita tag i, skakningar, brännmärkningar, kvävningförsök, knivstick till att slå ihjäl den andre personen (Kastling 2010).

Det psykiska våldet innebär dels att indirekt skada, förringa, förnedra eller skrämna den andra personen men innefattar dels att upprätthålla makt och kontroll samt styra och kritisera den utsatte (Isdal 2001).

Det latent våldet innefattar risken för ytterligare våld, den utsatte personen försöker hela tiden anpassa sitt beteende och sina handlingar för att inte framkalla våldet. Det latent våldet kan återspeglas bland annat genom förövarens kroppshållning, rörelse, blick eller tonfall och skapar en stark rädsla hos den utsatte (ibid.). Det latent våldet är alltid närvarande och kan vara oerhört påfrestande. Det upplevs många gånger som att ”gå på äggskal” (Kastling 2010, s. 47).

Det materiella våldet är riktat mot olika föremål, i syfte att påverka eller skrämna den utsatte personen. Denna form av våld innefattar bland annat, att slå sönder möbler, klippa sönder den andres kläder, förstöra dennes personliga saker, kasta och välta omkull föremål.

Det materiella våldet används för att ”väcka fruktan eller verkar skrämmande eller kränkande” mot den utsatta personen (Isdal 2001, s. 46).

Det sexuella våldet innehåller allt från sexuella trakasserier och kränkningar via påtryckning för att få sex, oönskade beröringar eller tvång att utföra sexuella handlingar, till brutal våldtäkt och sexuell tortyr (ibid.). Förövaren utövar kontroll, makt och förödmjukar den utsatte personen (Kastling 2010). ”Det sexuella våldet är kanske det mest psykologiskt nedbrytande våldformen, därför att den drabbar vår mest privata och sårbara sida” (Isdal 2001, s. 44).

Det ekonomiska våldet innefattar kontroll över hela familjens ekonomi eller över den utsatta personens besparingar och tillgångar. Att tvinga den utsatta personen att skriva under på avgörande papper, försätta denne i en beroendeställning, skuldsätta personen, hindra denne från att tjäna egna pengar eller ta dennes lön betecknas också som ekonomiskt våld (Johansson 2009).

3.2 Våld i nära relationer

För att skapa en djupare förståelse kring denna innebörd, som även benämns som ”relationsvåld”, har jag valt att ta del av och skildra fyra olika definitioner:

Socialstyrelsen definierar ”våld i nära relationer” som ett mönster av handlingar som kan vara allt ifrån subtila handlingar till grova brott. Socialstyrelsen konstaterar att allt våld i nära relationer är en kränkning av de utsattas mänskliga rättigheter och att alla som är utsatta för våld i nära relationer har rätt till skydd och stöd från samhället (Socialstyrelsens hemsida, 3 mars 2011).

The World Health Organization (WHO) definierar denna form av våld som:

Att medvetet bruka fysisk styrka eller makt genom hot eller egentligt våld mot sig själv, en annan person, en grupp eller ett samhälle som resulterar i, eller där det finns hög risk, att man genom handlingen orsakar fysisk och/eller psykologisk skada, död eller förlust [min översättning].

(WHO:s hemsida, den 16 februari, 2011)

Riksorganisationen Sveriges professionella kriscentra för män, som har kriscentra och våldsmottagningar för män, definierar ”våld i nära relationer” på följande sätt:

Våld är avsiktligt användande av fysisk kraft, psykisk påverkan, annan egenmakt och/eller överläge riktad mot närstående, i syfte att skada, skrämja, tvinga fram eller hindra särskilda handlingar och beteenden. Även fysiska handlingar och hot riktad mot den egna personen i syfte att skrämja och påverka närstående definieras som våld. Barn som bevittnat våld har upplevt våld.

(Riksorganisationens hemsida, 3 mars 2011)

Polisens definition av våld i nära relationer innefattar en gärningsman som har eller har haft en nära relation till brottsoffret:

Med nära relation menas att man är eller har varit gift, sambo eller särbo eller har gemensamma barn. Brotten kan vara fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld. Det kan också vara brott där man tvingar eller hotar någon, stänger in någon eller befinner sig hemma hos någon utan lov.

(Polisens hemsida, 3 mars 2011)

4. Litteratursökning

Jag började litteratursökningen genom att gå in på Malmö stadsbiblioteks katalog på internet för att söka efter självbiografier till uppsatsen. Jag använde mig av sökorden: ”Kvinnors våld mot män”, ”utsatta män” samt ”kvinnor som misshandlar”. Jag hittade två relevanta böcker för min studie. Jag tog samtidigt kontakt med mansjouren i Uppsala, genom mail, med förfrågning om tips till litteratur till självbiografier om kvinnors våld mot män i nära relationer och fick ännu en bok. De tre självbiografier som jag har använt mig av återfinns i referenslistan i bilaga 1.

Mansjouren har vid flera andra tillfällen gett mig råd och tips om böcker, artiklar och så vidare. Jag kom även i kontakt med Pelle Billing, som är föreläsare gällande mansfrågor, samt journalisten och författaren Ingrid Carlqvist, som båda gav mig ytterligare förslag till litteratur.

Jag har aktivt använt mig av Malmö stadsbibliotek samt Malmö högskolas bibliotek när jag har sökt efter litteratur till bland annat bakgrund- och metoddelen, jag har även kompletterat denna sökning med att använda mig av databasen Libris. Sökorden i dessa tre datorbaser har då varit ”våldsutsatta män”, ”manligt”, ”män som offer”, ”slagna män”, ”våld i nära relationer” samt ”familjevåld”.

Jag har tagit del av Brottsförebyggande rådets hemsida för att söka statistik om kvinnors våld mot män. Jag har även letat efter internationell forskning och sökt olika vetenskapliga

artiklar på engelska, främst genom sökverket google.com. Nyckelorden har varit bland annat ”abused men”, ”battered men” samt ”domestic violence.”

Som introduktion till vissa begrepp har jag använt mig av uppslagsverket ”Nationalencyklopedin”. Jag har även letat i relevant litteraturen efter begrepp som används när en man blir utsatt för våld i nära relationer. Jag har även letat efter examensarbeten kring ämnesområdena ”kvinnors våld mot män” samt ”mäns våld mot kvinnor”, för att få en inblick om hur områdena skildras. Dessa har jag sökt via www.uppsatser.se samt databaserna Google, DiVA och Libris. Jag hittade fyra examensarbeten som var väsentliga om kvinnors våld mot män samt sextio examensarbeten om mäns våld mot kvinnor, från den sistnämnda kategorin valde jag en.

Ett tillvägagångssätt som jag applicerade på nästan all litteratur som jag hittade var att jag ögnade igenom käll- och litteraturförteckningarna, för att få inspiration till vidare referenskällor som jag hade missat.

5. Bakgrund

Nedanför kommer jag att skildra flera uppfattningar kring mansmisshandel, beskriva bilden av mansrollen och dess innefattande egenskaper samt jämför vilka personer som blir idealistiska offer och vilka som inte blir det.

5.1 Mansmisshandel

Professorn Eliasson och fil. kand. Ellgrim (2006) beskriver att forskningen kring kvinnors utövande av våld mot män inte är särskilt omfattande, eftersom enbart 3-5 % av alla kända fall av relationsvåld är inriktad mot män. Vidare konstaterar Eliasson och Ellgrim att:

[K]vinnor inte är lika aggressiva som män, deras våld är inte på långt nära lika starkt och skadeframkallande som mäns. Det finns heller inga rapporter om att kvinnor skulle försöka kontrollera och dominera sina partners genom psykologiskt förtryck, våld och hot.

(ibid. s. 21)

Det existerar ett slags tabubeläggande kring kvinnors våld mot män i nära relationer men ”[...] varför skulle kvinnor agera annorlunda i konfliktsituationer än män?” (Kastling 2010, s. 36) och ”[...] vad händer med våldet i nära relationer om vi i samhället inte kan föra en dialog kring att kvinnor också använder våld?” (ibid. s. 36).

Hradilova, Selin (2009) skriver i en BRÅ-rapport, att relationsvåld är ett komplext fenomen och menar på att det är relevant att ”[...] hitta ett sammanhang där man på ett konstruktivt sätt kan diskutera alla aspekter av våld som sker i nära relationer” (ibid. s. 12).

BRÅ-rapporten (2010) ”Anmälda brott, preliminär statistik för 2010”, skildrar att åtta procent av samtliga anmälningar som berörde våld i nära relationer under 2010, anmäldes av män över 18 år. Det går bara att spekulera kring hur stort mörkertalet är bland våldsutsatta män eftersom ”[d]e flesta händelser av relationsvåld [aldrig] anmäls till polisen [...]” (Hradilova, Selin et al. 2009, s. 9) och att ”[...] tröskeln till att våga ta kontakt med polisen är rimligen ännu högre [för män] än för kvinnor” (ibid. s. 48).

Billing som är föreläsare gällande mansfrågor, lyfter fram att män sällan anmäler våld i nära relationer, eftersom det finns en rädsla hos de våldsutsatta männen för att bli förlöjligade, misstrodda eller att själva bli anklagade för misshandel mot sin kvinnliga partner (Newsmills hemsida, den 16 februari).

Journalisterna Kordon och Wetterqvist (2006) reflekterar kring hur det kommer sig att kvinnors våld i nära relationer inte tas på lika stort allvar och de menar på att en av anledningen skulle kunna bero på att kvinnors våld sällan orsakar några allvarligare skador.

5.2 Mansrollen

Det finns föreställningar om mansrollen och en stereotyp bild av typiska ”manliga” egenskaper. Psykologen Holmström (1995) beskriver att bilden av en man skildras med följande egenskaper, handlingskraftig, kapabel, rationell, saklig, aktiv, säker och osårbar. Det finns en myt om att en man bör vara tyst, stark och självständig (ibid.). Andra föreställningar som finns är att en man inte bör vara svag, vek eller ett ”offer” (Eliasson & Ellgrim 2006). Budskapet är tydligt, en man måste ha ”manliga” egenskaper för att vara en ”riktig” man, annars är han ingen man.

Holmström lyfter fram att män i nära relationer gärna tiger ihjäl problemen. De har svårt att vända sig till utomstående för att be om hjälp, de har bekymmer med att bortse från den traditionella mansrollen och de bär på en rädsla för att misslyckas med att hålla ihop familjen.

Den ”manliga tystnaden” består av:

- *Äktenskaplig tystnadsplikt* som skildras på följande vis: ”[---] vi vill inte avslöja svårigheter i äktenskap eller samliv för utomstående” (ibid. s. 35).
- *Manlig konkurrens* hindrar män från att visa sig svaga eller sårbara inför andra män men även inför andra kvinnor (ibid.). Männens behov av kontroll gör att de har svårt att avslöja brister och prata om känslor eftersom det ”[...] kan bemötas av andra som en svaghet i vår personlighet, och vi lever då inte upp till den förväntade manliga rollen av rationalitet och objektivitet” (ibid. s. 36).
- *Rädslan för att uppfattas som homosexuell* har betydelse då intimiteten mellan män både vad det gäller i form av samtal och kroppslig närhet blir minimal. Det är inte enbart rädsla för att uppfattas som homosexuell som styr, förklarar Holmström vidare, det är även en ”[...] avsaknad av förebilder för manlig öppenhet och ömhet” (ibid.) som påverkar.

5.3 Det idealistiska offret

Det finns egentligen ingen allmängiltig definition över vem som är ett ”brottsoffer” (Lindgren et al. 2001). Dock finns det en ganska tydlig, stereotyp bild i samhället över vem som anses vara ett ”idealt brottsoffer” och vem som inte anses vara det (Burcar 2005).

Christie (2001) har definierat begreppen ”det idealiska offret” samt ”det icke-idealiska offret”. Ett ”idealiskt offer” är ”[...] *en person eller kategori av individer som – när de drabbas av brott – lättast får fullständig och legitim status som offer [sic!]*” (ibid. s. 47). Majoriteten av de personer som anses vara ”idealiska offer” är oerhört rädda för att bli utsatta för brott men blir paradoxalt nästan aldrig verkliga offer (ibid.).

Christies exempel på det idealistiska offret är en liten och gammal tant som är på väg hem, mitt på dagen efter att ha tagit hand om sin sjuka syster och blir överfallen av en stor och okänd gärningsman som tar hennes handväska med pengar i. Pengarna använder han sedan för att köpa droger och sprit. Christie konstaterar och lyfter fram flera relevanta egenskaper som konstruerar ett idealistiskt offer:

1. Offret är svagt. (Sjuk, gammal eller en mycket ung person)
2. Offret gör en accepterad och lämplig handling. (En gravid kvinna åker buss)
3. Offret befinner sig på en plats denne inte kan klandras för. (En ensamstående mamma på väg till arbetet under dagtid)
4. Gärningsmannen är stor och ”ond”.
5. Gärningsmannen är okänd och har ingen personlig relation till offret.
6. Offret måste bli sedd och se sig själv som ett offer och kunna hävda sin ”offerstatus”.

Motsatsen till det idealistiska offret återfinns i det icke-idealistiska offret som exempelvis, en berusad, ung man som sitter på en tvivelaktig bar och blir rånad av en bekant som tar alla hans pengar (ibid.). De egenskaper som blir centrala hos det icke-idealistiska offret är följande:

1. Offret är starkt.
2. Offret ängar sig åt en ”olämplig” eller oacceptabel handling.
3. Offret kan och borde ha skyddat sig genom att inte vara där.
4. Offret är lika stor eller större än gärningsmannen.
5. Offret står gärningsmannen nära.

De personer som skildras som ”icke idealistiska offer” har svårare att få ekonomisk, medicinsk, social och psykologisk hjälp och stöd av samhället (Lindgren et al.). Det är framförallt män, berusade kvinnor, kriminella och prostituerade som har svårt att upprätta en offerstatus (Christie 2001).

Burcar (2005) har uppmärksammat att män som brottsoffer förbryllar och utmanar allmänna föreställningar och det finns en outtalad motvilja att tala om män som offer. ”Män förväntas inte vara offer [...] och män som offer [tas inte] på allvar” (ibid. s. 164). Män som blir utsatta för brott, upplever sig själva inte heller som offer. Detta kan bero på att begreppen ”manlighet och ”offer” är tämligen oförenliga med varandra (ibid.).

6. Tidigare forskning

I första hand har jag valt att belysa den svenska forskningen inom området ”kvinnors våld mot män i nära relationer”. Dock finns det sparsamt med vetenskaplig forskning inom ämnesområdet i Sverige och jag har av den anledningen främst förlitat mig på forskningsrelaterade rapporter från bland annat Brå samt använt mig av internationella

studier. Det bör finnas i åtanke att den internationella statistiken inte alltid är direkt tillämpbar på svenska förhållanden eftersom det inte existerar jämförbar statistik i Sverige.

6.1 Svenska studier

Hradilova, Selin (2009) som är forskare på Brå, Snare som är lektor och docent samt Sarnecki som är professor, belyser i studien om ”våld mot kvinnor och män i nära relationer” att ”[...] det finns tydliga lyckor i bemötandet av våldsoffers behov av stöd och hjälp (Hradilova, Selin et al. 2009, s. 9).

Studien konstaterar även att det:

[...] saknas [...] en representativ svensk studie om våld i nära relationer där både män och kvinnor studeras som eventuella offer och/eller förövare.

(Hradilova, Selin et al. 2009, s. 15)

I studien skildras det att män främst utsattes för trakasserier och att en stor andel av männen oroade sig för barnens eventuella utsatthet. Få män rapporterade att de utsattes för fysiskt, grövre våld som gav upphov till synliga märken eller skador.

Westfelt (2008) som är fil.dr. och forskare på Brå, framhåller i studie om ”brottsoffers benägenhet att polisanmäla brott”, som bygger på flera tusen intervjuer, att fler män än kvinnor uppgav att det var meningslöst att anmäla våldsbrott till polisen, ”att de redde ut händelsen själva” (ibid. s. 53) samt att händelsen bagatelliserades i många fall. Fler kvinnor än män uppgav att de inte vågade anmäla ett våldsbrott. Det framkom även i studien att personer som hade blivit utsatta för fler än ett brott anmälde mer sällan än personer som hade blivit utsatta för ”enbart” ett brott (ibid.).

Blixt, Hradilova, Selin och Westlund (2010) är samtliga forskare vid Brå och deras studie ”brottsoffers kontakt med rättsväsendet”, bygger på den årliga nationella trygghetsundersökningen (NTU) kombinerat med ett antal fokusgruppsintervjuer.

Studien lyfter fram att de som är mest missnöjda med kontakten med polisen är bland annat män och personer som har blivit utsatta för våld, trakasserier eller hot, att män som har blivit utsatta för relationsvåld har lägre förtroendet för rättsväsendet än kvinnor som varit med om liknade erfarenheter och män som har erfarenheter av annan form av våld. Samtidigt belyser

studien att våldsutsatta män får mindre stöd och hjälp av bland annat socialtjänsten, ideell hjälp men även från arbetsgivaren, än vad kvinnor i samma situation får (Blixt et al. 2010).

6.2 Internationella studier

Cook har sammanfattat flera olika survey-studier i USA, i sin bok, ”Abused men”(2009) där han tar upp att de våldsutsatta männen har svårt att berätta om våldet för sina vänner, släktingar och arbetskamrater. De är rädda för att bli kallade ”mes”, att inte uppfattas som ”riktiga män” och att bli förlöjligade av sin omgivning (ibid.). Männen upplever skam över att vara utsatta för våld av sin kvinnliga partner och det är inte ovanligt att männen försöker gömma sina skador eller hitta på historier kring hur de har fått dem för omvärlden (ibid.).

Cook (2009) skildrar att våldet mot männen består av bland annat örfilar, bett, slag med föremål, slag med knytnävar mot kroppen och sparkar mot testiklarna. Vanligt förekommande är även materiell våld samt att förövaren misshandlar offret när denne sover och väcker honom med slag, håller honom vaken och gör honom utmattad genom att tvinga honom att vara uppe under större delar av natten (ibid.)

I en pilotstudie i Tyskland undersökte Federal Ministry for Family Affairs, Senior citizens, Women and Youth, (2006) om våldet som förekom mot män i nära relationer. Det beskrevs på följande sätt:

- ”Var fjärde av de cirka 200 intervjuade männen drabbades av en fysisk våldshandling av sin senaste [kvinnlige] partner minst en gång eller i vissa fall flera gånger [min översättning]” (ibid. s. 9).
- Fem till tio procent av männen hade blivit ”klappade lätt”, ”bitna eller skrapade så att det gjorde ont”, ”sparkade så att det gjorde ont, knuffade eller tagna hårt”, samt ”fått ett föremål kastat på sig så att det kan ha skadat dem” (ibid.).
- Ungefär ”[...] fem procent av respondenterna hade fått minst en skada som resultat av våldet och samma andel av män hade i en eller flera situationer varit rädda för att ta emot en allvarlig eller livshotande skada” (ibid. s. 10).

- Ingen av männen som hade blivit utsatt för våld i nära relationer hade anmält sin kvinnliga partner och ungefär hälften av dessa män uppgav att de aldrig hade försvarat sig fysiskt mot sin partner.

Det psykiska våldet utmärktes av kontroll över sociala aktiviteter och var den form som var överrepresenterad i studien. Den sociala kontrollen innebar att mannen inte fick ha:

- Kontakt med andra personer
- Kvinnan ville veta vad mannen befann sig, gjorde och med vem

Fem till åtta procent män rapporterade att deras partner övervakade deras post, telefonsamtal samt e-post, att kvinnorna bestämde vad de skulle göra eller inte göra, samt hindrade dem från att träffa vänner och familj (ibid.).

7. Teoretisk utgångspunkt

Jag kommer att utgå från två teorier, våldsperspektivet samt härskartekniken, för att skapa en djupare inblick i våldet mot män i nära relationer. Jag kommer att inleda kapitlet med att beskriva hur härskartekniken tillämpas.

Begreppet ”härskarteknik” myntades i mitten av 70-talet av socialpsykologen Berit Ås, för att skildra ”[...] mäns mer eller mindre osynliga maktutövning mot kvinnor” (Ami Lönnrots hemsida, hämtad den 19 mars, 2011). Härskartekniken bygger på subtila former av förtryck och ett försök att få kvinnor att känna sig underlägsna (Nationalencyklopedins hemsida, den 18, mars, 2011). Ås har kartlagt fem härskartekniker: Osynliggörande, förlöjligande, underhållande av information, dubbelbestraffning samt påföljande av skuld och samt. Jag kommer att belysa deras innebörd längre ner i kapitlet.

Ås har inte studerat hur kvinnor undertrycker män men har förklarat att det också finns men inte i samma utsträckning som mäns förtryck mot kvinnor (Nordisk institutt for kunnskap om kjønns hemsida, hämtad den 18 mars, 2011).

Jag anser att teorin bör granskas aningen kritiskt, eftersom det finns en tendens att skapa stereotypa föreställningar kring vem som är förtryckaren och vem som inte är det. Bergqvist

(2007) har uppmärksammat detta och konstaterar att ”[s]schablonbilden av härskartekniker har länge varit att det är mannen som utövar dem. Men vi kvinnor är också härskare” (ibid. s. 110).

Bergqvist tolkning av härskarteknik är att begreppet inte är bundet av vare sig kön, ålder eller position. Bergqvist (2007) förklarar att det finns olika härskare som förtrycker och att ”[...] makt, den har inget ansikte” (ibid. s. 57). Min utgångspunkt är att ta del av Bergqvist definition av härskartekniken.

7.1 De fem härskarteknikerna

De fem härskarteknikerna skildrar olika former av social manipulation, dominans och förtryck som är relativt vanligt förekommande i relationsvåld:

- *Osynliggörande* innebär att genom tystnad och ignorans få den utsatta personen att känna sig betydelselös, till besvär, ”överkörd”, eller förbisedd (KILDEN, Informationscenter for kjønnsforsknings hemsida, den 18 mars, 2011) och (Sveriges Mansjourers Riksförbunds hemsida, den 18 mars, 2011).
- *Förlöjligande* innebär att den utsatta personen bli förminskad, hånad, utskrattad eller kallad för något nedsättande, när denne försöker säga eller göra något (Sveriges Mansjourers Riksförbunds hemsida, den 18 mars, 2011).
- *Underhållande av information* innebär att den utsatta personen blir utestängd och får inte ta del av väsentlig information (Nordisk institutt for kunnskap om kjønns hemsida, hämtad den 18 mars, 2011).
- *Dubbelbestraffning* innebär att personen ”försätts i någon situation där [denne] nedvärderas och bestraffas oavsett vilket handlingsalternativ [personen] än väljer” (Nordisk institutt for kunnskap om kjønns hemsida, hämtad den 18 mars, 2011). Denna bestraffningsform skapar en stor maktlöshet och ett behov av att ”göra helt rätt”, men oavsett vad personen gör blir det fel (Sveriges Mansjourers Riksförbunds hemsida, den 18 mars, 2011)

- *Påförande av skuld och skam* innebär att personen får ”[...] skämmas för sina egenskaper eller att antyda att något [personen] utsätts för är [dennes egna] fel” (Nordisk institutt for kunnskap om kjønns hemsida, hämtad den 18 mars, 2011).

Härskartekniken är många gånger subtil (Bergqvist 2007). Det är svårt att sätta fingret på vad som egentligen händer när en härskarteknik utövas. Den lämnar personen med en känsla av obehag och en upplevelse av att ha blivit nedtryckt utan att veta anledningen.

Bergqvist betonar att ”[...] män har uteslutande betraktas som jämställdhetens största fiende och självklara utövare av härskartekniker” (ibid. s. 99). Dessa och liknade föreställningar kan eventuellt skapa fördomar om de inte ifrågasätts och i sin tur leda till konsekvenser i praktiken. Om män särbehandlas negativt utifrån grundtanken, att män inte kan bli förtryckta eller att män inte blir tagna på allvar när de berättar om förtrycket som de har blivit utsatta för, är det en slags härskarteknik som har utövats (ibid.).

Sammanfattningsvis vill jag avsluta teoridelen om härskartekniken, med att återigen lyfta fram att det blir väsentligt att ”[...] ta bort färg, social status och kön från härskarteknik” (ibid. s. 102) eftersom alla kan bli utsatta eller utsättas för förtryck (ibid.).

7.2 Våldsperspektivet

I kapitel tre, ”definition av vissa centrala begrepp”, beskriver jag i vilka olika former våldet förekommer i samt vad våldet innefattar. I detta kapitel kommer därför detta inte att beröras utan min strävan är att fördjupa mig i Isdals tolkning av relationsvåldets funktion.

Våldsperspektivet har sin utgångspunkt i Isdals arbetserfarenhet med våld. Teorin är praktisk och lättbegriplig, den skildrar hur våldet skapas och vad det i sin tur skapar. Det bör dock finnas i åtanke att teorin främst bygger på erfarenheter och är eventuellt inte tillämpligt i alla sammanhang.

Isdal (2001) klargör att våldet är förenat med både makt och maktlöshet. Våld används med syfte att uppnå och upprätthålla makt och genom makt och dominans uppkommer maktlöshet och underkastelse. Därför blir det väsentligt att ”[a]ll makt [...] problematiseras [...]” (ibid. s. 279).

Våldet i nära relationer är osynligt och det är även tabu-och skambelagt och måste synliggöras, menar Isdal. I relationer där det förekommer våld, brukar det finnas en skevfördelad maktbalans och den ena personen brukar ha mer makt än den andre. Våldets funktion blir att styra och kontrollera. Denna typ av våld är selektivt till sin natur och existerar enbart inom relationen (ibid.).

Förövaren upplever relationen som en ”trygg” plats där denne kan hävda sig och skapa en känsla av betydelse och makt. Eftersom förövaren ofta lider av dålig självkänsla, osäkerhet samt mindervärdskomplex försöker denne att återupprätta och stärka sin självkänsla genom att använda olika former av våld mot sin partner och göra denne maktlös och ”svag”.

Offret försöker att bemästra våldet samt reducera sin ångest och vanmakt genom att skapa en upplevd känsla av kontroll över situationen och över sitt eget liv genom följande beteenden:

- *Undvikandebeteendet* innefattar ett undvikande av situationer och sammanhang som ökar risken för att bli utsatt för våld och obehag. Denna form av undvikanden skapar en begränsad handlings- och rörelseförmåga (ibid.).
- *Underkastelse* innefattar att underkasta sig förövaren, vilket skapar en illusion hos offret att denne kan skydda sig mot våldet och även undvika det (ibid.).
- *Uppleva skuld och skam* innefattar att offret tar ansvar för våldet som det utsätts för och söker efter förklaringar, samt bortförklarar våldets omfattning (ibid.).

8. Metod och det metodologiska övervägandet

Jag har valt att utgå från en av de kvalitativa metoderna eftersom jag vill få insikt och förståelse kring ämnesområdet som jag studerar. Min ambition är att skildra uppsatsen utifrån en induktiv ansats eftersom det finns otillräckligt med tidigare kunskap om företeelsen, kvinnors våld mot män. Det induktiva förhållningssättet inriktar sig på att dra ”allmänna” slutsatser utifrån enskilda fall (Hallgren, Graneheim & Lundman 2004).

En kvalitativ undersökning har sin utgångspunkt i att skildra ett mindre antal personers subjektiva upplevelser av en social företeelse (Bryman 2011). Kvalitativa forskare inriktar sig

på meningen med människors olika beteenden (ibid.). Det kvalitativa forskningsresultatet präglas ofta av detaljerade beskrivningar, samt rika och fylliga data (ibid.). Detta kan ge upphov till nya infallsvinklar och insikter kring ett fenomen.

Kritik som kvalitativa metoder brukar få är bland annat, att det finns svårigheter att replikera en kvalitativ undersökning eftersom det är den kvalitativa forskaren som är ”verktyget” i en kvalitativ studie (ibid.). Även om kvalitativa forskningsresultat kan jämföras med liknade studier så menar kritikerna att kvalitativa resultat är nästintill omöjliga att generalisera utifrån en större population eftersom resultaten härstammar från ett mindre antal av forskningsobjekt (ibid.).

Genom hela forskningsprocessen ställs det samtidigt krav på den kvalitativa forskarens analysförmåga, färdigheter samt kreativitet. Det är nödvändigt att forskaren intar en roll som inte styrs av snedvriden subjektivitet eller fördomar.

8.1 Val av metod

Insamlingen av data skedde genom en kvalitativ innehållsanalys. Denna form av kvalitativ metod används för att tolka texter och dokument. Boréus (2011) framhåller, att det finns flera skäl till varför det är väsentligt att analysera texter och dokument: ”Texter påverkar samhället. De bidrar till att forma människors föreställningar om hur samhället är och borde vara beskaffat” (ibid. s. 130). Genom att analysera texter får vi kunskap om exempelvis, vissa rådande föreställningar och relationer i samhället (Boréus 2011). Även Widén (2009) konstaterar att ”[t]exter utgör en betydande del av vår tillvaro och präglar vårt sätt att tänka och handla” (ibid. s. 136).

Den kvalitativa innehållsanalysen är en metod som är lämpad för att studera ”känsliga” områden samtidigt som metodens flexibla tillvägagångsätt rättar sig efter forskaren (Hallgren, Graneheim & Lundman 2004).

Begränsningar som den kvalitativa innehållsanalysen kan möta, menar Hallgren, Graneheim och Lundman (2004) är följande:

- Att det inte finns relevanta dokument
- Att dokumentet inte är anpassat för forskningssyftet eller forskningsfrågorna vilket leder till att forskningsfrågorna inte blir besvarade

- Att processen vid analysen blir svår att genomföra eftersom det inte finns några ”enkla” riktlinjer att följa

En annan metod som hade kunnat vara möjlig är den semistrukturerade intervjun. Styrkan med detta tillvägagångssätt är att en interaktion hade kunnat skapas i mötet mellan forskaren och de utsatta männen (Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2011). Vidare hade relevanta följdfrågor kunnat konstrueras och nya infallsvinklar hade kunnat formas, detta hade kunnat kompletteras med att forskaren hade fått tillgång att skildra männens kroppsspråk och eventuellt uppfatta det som tas för givet i ett möte eller ett samtal (ibid.).

Svårigheten med den semistrukturerade intervjun hade varit att hitta våldsutsatta män som var villiga att bli intervjuade och berätta om sina upplevelser för forskaren. Bryman (2011) lyfter fram ytterligare svagheter som eventuellt hade kunnat inträffa:

- Intervjupersonen (IP) hade kunnat ha ett särskilt syfte med intervjun
- Forskarens förförståelse eller reaktion hade kunnat påverka IP på olika vis
- ”Närheten” i samtalet mellan forskaren och IP hade kunnat utebli

8.2 Urval

Ett målinriktat urval har används vid valet av dokument. Ett målinriktat urval handlar om att skapa ”[...] en överensstämmelse mellan forskningsfrågor och urval” (Bryman 2011, s. 434). På ett systematiskt sätt väljs de dokument ut som har relevans för undersökningen (ibid.).

Urvalet har konstruerats utifrån tre urvalskriterier. Dessa urvalskriterier finns för att på ett tydligt sätt skilja ut de dokument som är användbara från de dokument som är mindre väsentliga och som kommer att uteslutas (ibid.).

Urvalskriterierna består av:

- 1) myndiga samt heterosexuella män som är bosatta i Sverige
- 2) ska ha varit utsatta för någon form av relationsvåld av en kvinnlig partner
- 3) ska ha skrivit ner sina livserfarenheter i en självbiografi

Utifrån mina urvalskriterier har jag funnit tre självbiografier och dessa har använts vid insamlingen av data.

Självbiografierna är inte skapade i något särskilt forskningssyfte, vilket gör att påverkanseffekterna av innehållet blir obetydliga (Bryman 2011).

Själva ordet ”självbiografi” innebär en så kallad ”livsberättelse”, i vilken personen fritt skildrar sitt liv (Öberg 2011). En självbiografi är länken mellan den enskilda personens privata historia och samhället i övrigt (ibid.).

Jag hade föredragit om det hade funnits ett större antal liknade självbiografier för att få en mer nyanserad bild av företeelsen, kvinnors våld mot män. Möjligen kan denna avsaknad av liknade självbiografier symbolisera ämnets tabubelagda karaktär.

8.3 Datainsamling

Den kvalitativa innehållsanalysen handlar om att identifiera betydelsefulla mönster, låta texten tala för sig själv, samt utveckla begrepp och kategorier utifrån den insamlade empirin (Widén 2009). Syftet är inte att bekräfta en redan förutfattad föreställning om en företeelse, menar Nyström (2009). Istället bör forskaren sätta ”parentes” kring sin förförståelse och förutsättningslöst tolka texten utifrån en större kontext genom att pendla mellan empiri och teorin (Fejes & Thornberg 2009). Detta tillvägagångssätt kallas för hermeneutik och innebär att ”tolka eller att förklara” (Westlund 2009). Genom att tillämpa sig av hermeneutiken går det att skapa både en ny förståelse, infallsvinkel och en djupare mening med texten (ibid.).

Jag har valt att tydliggöra den kvalitativa innehållsanalysprocessen genom att presentera flera väsentliga begrepp samt skildra dem nedanför i figur 1.

- *Domän* är en delar av texten som är inriktade på ett särskilt område. Delarna är ”grova” och kräver inga omfattande tolkningar (Lundman & Hällgren, Graneheim 2009). Exempel på domän: ”före våldet” och ”efter våldet”.
- *Meningsenhet* är ord, meningar, fraser och stycken av texten som hör ihop genom ett liknade innehåll eller sammanhang (ibid.). Exempel på meningsenhet: ”Jag känner mig ensam med min smärta, ingen frågar hur jag mår, ingen förstår mig”.
- *Kondensering* är en process som förkortar texten och gör den mer lättbegriplig utan att något väsentligt försvinner (ibid.). Exempel på kondensering: ”Jag är ensam och oförstådd”.

- *Abstraktion* handlar om att tolka innehållet och göra det logiskt (ibid.). Exempel på abstraktion: ”Jag fruktar att ingen kommer att tro på mig om jag berättar om vad jag har blivit utsatt för”.
- *Kod* är en kortfattad beskrivning, en så kallad ”etikett” på vad meningsenheten är för något (ibid.). Exempel på kod: ”Ensamhet”.
- *Kategori/underkategori* består ”[...] av flera koder som har liknade innehåll” (ibid. s.163) Kyngäs (2008) framhåller att en kategori bör vara heltäckande och ömsesidigt uteslutande. Det innebär att ingen del av texten ska uteslutas på grund av avsaknaden av en lämplig kategori och ingen del av texten bör hamna mellan två kategorier eller passa in i fler än en kategori. Lundman & Hällgren, Graneheim (2009) menar att denna regel kan ”[...] vara svår att tillgodose när en text handlar om upplevelser” (ibid. s. 163).

Meningsenhet	Kondenserad meningsenhet	Kod	Abstraktion	Underkategori	Kategori
”Hon kommer fortsätta hacka på mig tills jag inte orkar mer och till slut bryter ihop.” ²	Hon kommer hacka på mig, tills jag bryter ihop.	Bryta ihop	Hon kommer aldrig att sluta, det finns inget hopp	Nedbruten	Förnedring
”Det har hänt att jag har fått skador eller rodnader i ansiktet och tvingats dölja dem eller hitta på någon förklaring på jobbet.” ³	Jag har fått skador, tvingas dölja dem eller hitta på förklaringar.	Få skador, dölja dem	Jag skäms för att bli slagen, ingen får ana någonting	Utsatt	Skam

Figur 1. Exempel på meningsenhet, kondenserade meningsenhet, kod, abstraktion, underkategori och kategori från innehållsanalys. (Lundman & Hällgren, Graneheim 2009)

² Alonzo, Michael. (2007). s. 49

³ Alonzo, Michael. (2007) s. 51

8.4 Dataanalys

Det finns inte mycket publicerat i metodböcker kring hur den kvalitativa innehållsanalysen ska tillämpas (Elo & Kyngäs 2008). Detta beror till stor del på att metodens utformning styrs av den forskare som använder sig av metoden, utifrån dennes angreppssätt och ingång till att tolka och förstå empirin (Westerlund 2009).

Vid början av analysen är det nödvändigt att bestämma om texterna kommer att analyseras utifrån ett manifest och/eller ett latent innehåll. Med ”innehåll” menas den konstellation av fraser, meningar eller nyckelord som relaterar till en gemensam kärna (Hallgren, Graneheim & Lundman 2004).

Det manifesta innehållet innebär att analysen riktar sig på det som är konkret, uppenbart och synligt i texten och det latent innehåll innefattar en analys av de underliggande och dolda meningarna i texten som tas för givet (ibid.). Det manifesta innehållet presenteras i kategorier medan det latent innehåll skildras utifrån teman (ibid.).

Jag har valt att inte belysa det latent innehåll eftersom analysen hade blivit alltför omfattande. Svagheten med detta är att ett ”djup” om vad som egentligen händer i texten kan gå förlorat

8.5 Tillvägagångsätt

Jag påbörjade insamlingen av data genom en öppen kodning, utan att tolka texten utifrån min förförståelse eller omformulera texten till att passa mina forskningsfrågor, på så vis hoppades jag att risken för att missa nya och okända infallsvinklar skulle minska.

Jag ville skapa en helhet och ”lära känna” texten för att få en insikt i vad som var väsentligt. Jag läste igenom självbiografierna ett par gånger, reflekterade över innehållet i stort och skapade fyra domäner: ”tiden före våldet”, ”tiden efter våldet”, ”första gången när våldet skedde” och ”svårigheter att lämna relationen”.

Därefter sökte jag efter korta meningar, nyckelord samt fraser som berörde kärnan i innehållet. Jag försökte att bryta ner olika mönster, fånga rörelser och förändringar i texten samt leta efter bitar av texten som berörde. Jag letade även efter det som var iögonfallande och dess kontraster, jag sökte efter det som upprepades i de olika självbiografierna för att skapa ett tydligt sammanhang. Väsentliga meningar, ord och stycken markerades med

överstrykningspenna och överfördes sedan på ett Word-dokument. Denna process var enformig och tog flera dagar men gjorde empirin överskådlig.

Den insamlade empirin var kompakt, över tjugofem sidor, och det tog tid att strukturera upp innehållet. Jag definierade meningsenheterna och försökte göra dem sammanhängande genom att sorterade innehållen efter fyra domäner (finns ovan). Därefter kortades meningsenheterna ner, tolkades och benämndes med en kod. Slutligen skapades tretton kategorier för att sammanföra all text, bland annat ”kärlek till barnen”, ”när ingen ser”, och ”skamligt och tabubelagt”.

Svårigheter som jag mötte vid genomförandet av analysen var:

- att korta ner meningsenheter utan att fragmentisera texten
- att genomföra tolkningen av innehållet utan att ändra ordens betydelser
- att konstruera kategorier och föra samman de olika delarna i texten

8.6 Tillförlitlighet

Öberg (2011) betonar att en avgörande förutsättning för att få trovärdiga tolkningar och resultat är att hela processen är ”transparent”, med andra ord ska hela forskningsprocessen vara genomskinlig, tydlig och enkel att förstå. Forskaren ska konkret beskriva och synliggöra hur denne har gått tillväga, hur slutsatser samt analysen av data har genomförts för att läsaren ska få möjligheten att granska både empirin och tolkningarna i studien (Westerlund 2009). Forskaren bör samtidigt sträva efter att nå en ytterst liten förvanskning av den sociala verkligheten som studeras (Bryman 2011).

Westlund (2009) belyser vikten av att hela tiden vara medveten om sina förutfattade meningar och övertygelser och kunna ”[...] förhålla sig till detta genom hela [forskningsprocessen]” (ibid. s. 71).

Min ambition har varit att ha rika och tydliga beskrivningar av resultatdelen med autentiska citat för att öka trovärdigheten och skapa en förståelse om företeelsen, kvinnors våld mot män.

Kvantitativa forskare använder sig av begreppen ”reliabilitet” samt ”validitet” för att skildra tillvägagångssättet och forskningsresultat i sina undersökningar. Dessa begrepp är främst tillämpliga när resultatet kan mätas. I en kvalitativ undersökning blir detta svårt och därför har det formulerats alternativa kriterier för att granska kvalitativa undersökningar. Dessa kriterier benämns som ”tillförlitlighet” samt ”äkthet” (Bryman 2011).

Jag har valt att skildra tillförlitligheten nedan men äktheten som innefattar mer allmänna frågor kring forskningspolitiska konsekvenser, kommer jag inte att beröra ytterligare då den inte är relevant för denna uppsats.

Tillförlitligheten består av fyra delkriterier:

- *Trovärdighet* innebär att forskaren tydligt ska skildra resultatet samt säkerställa ”[...] att forskningen utförts i enlighet med de regler som finns” (ibid. s. 354).
- *Överförbarhet* innebär att genom en tät, detaljer och fyllig beskrivning av resultatet belysa i vilken utsträckning som redogörelsen kan överföras till andra liknade grupper, miljöer eller sammanhang (ibid.).
- *Pålitlighet* innebär att forskaren intar ett granskande synsätt och redogör alla delar av forskningsprocessen (ibid.).
- *En möjlighet att styrka och konfirmera* innebär att forskaren agerar i god tro, att denne inte ”[...] medvetet låtit personliga värderingar eller teoretisk inriktning påverka utförandet [...] och slutsatsen från en undersökning” (ibid. s. 355).

8.7 Etiska aspekter

I humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning återfinns fyra etiska huvudkrav:

- *Informationskravet* innebär att ”[f]orskaren skall informera de av forskningen berörda om den aktuella forskningsuppgiftens syfte” (Vetenskapsrådet 2002 s. 7).
- *Samtyckeskravet* innebär att ”[d]eltagare i en undersökning har rätt att själva bestämma över sin medverkan” (Vetenskapsrådet 2002 s. 9).
- *Konfidentialitetskravet* innebär att ”[u]ppgifter om alla i en undersökning ingående personer skall ges största möjliga konfidentialitet och personuppgifterna skall försvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan ta del av dem” (Vetenskapsrådet 2002 s. 12).

- *Nyttjandekravet* innebär ”[u]ppgifter insamlade om enskilda personer får endast användas för forskningsändamål” (Vetenskapsrådet 2002 s. 14).

Eftersom studien inte har skildrat några personliga möten med våldsutsatta män och inga undersökningspersoner har deltagit i undersökningen, har jag inte använt mig av informationskravet. Inte heller har samtyckeskravet eller konfidentialitetskravet blivit relevanta i studien.

Undersökningen berör utgivna samt publicerade självbiografier. Författarna till dessa dokument har valt att offentliggöra och skildra sina liv för att nå allmänheten och min strävan har varit att respektfullt ta del av deras berättelser. Det har dock inte krävs några etiska krav att ta hänsyn till.

Nyttjandekravet har egentligen inte heller varit relevant för uppsatsen eftersom jag inte gjorde någon insamling av personuppgifter som behövdes skyddas. Dock har den insamlade empirin enbart används till forskningsändamål (Vetenskapsrådet 2002).

9. Resultat

Det var tretton kategorier som konstruerades i analysen. Dock har tre av kategorierna inte tagits med i resultatdelen och det beror på att kapitlet hade blivit alltför omfattande. Kategorierna som inte togs med var följande: Det ekonomiska, materiella och sexuella våldet.

Jag har försökt att med omsorg välja ut ett flertal andra väsentliga kategorier och min önskan är att dessa ska återspegla helheten. Jag kommer även att lyfta fram citat ur berättelserna för att förklara samt beskriva männens upplevelser samt känslor och för att återskapa autenticitet.

9.1 Tiden före våldet

Denna kategori skildrar tidpunkten precis före eller i början av förhållandet innan våldet har blivit ett faktum och detta kapitel består av olika aspekter. Michael beskriver hur dåligt han mådde innan han träffade sin fru, han var dock inte medveten om det då utan insåg det först

långt senare. Kvinnan tog direkt rollen som den som tog hand om honom, hon brydde sig om honom, pysslade om och lyssnade på honom. Hon gav honom tröst och omsorg.

Ferat beskriver början av relationen som romantisk, att allt kändes rätt och att han var lyckligt lottad. Ferat berättar samtidigt att han ville rädda sin nya flickvän från den destruktiva och dystra miljön hon levde i, han ville att hon skulle glömma allt det jobbiga hon hade varit med om, särskilt hennes tragiska barndom och han ville skapa en trygg plats åt henne.

Redan här beskriver samtliga män om en smygande förändring som de inte kan sätta fingret på, som förvirrar dem, som får männen att ifrågasätta sitt eget agerande och undra vad de gör för fel i relationen eller vad som får kvinnorna att stundtals förändras. Ferat beskriver att hans flickvän kunde blev avståndstagande, att det kändes konstigt mellan dem när hon försvann bort i sina tankar och att han vid dessa tillfällen inte kunde nå henne. Hon var okontaktbar och vägrade att prata med honom, ibland i dagar. Han förstod aldrig varför.

Glenn skildrar tiden före våldet på följande sätt:

Jag gick från ett bekymmerslöst liv till ett liv av hopplöshet och självmordstankar. Mitt liv blev en ständig kamp för att undgå att göra fel, allt för att inte reta upp min sambo.

(Forrestgate 2010, s. 6)

9.2 Tiden efter våldet

Kategorin kan vara missvisande men den innefattar tidsperioden i relationen när våldet har blivit ett faktum.

Johanna är engagerad i en hjälporganisation. Hon hjälper barn på sin fritid. Dessutom pussar och kramar hon alla hon känner. Även mot mig är hon underbar när hon är i förlåtfasen. Hon är, utåt sätt, ömheten själv. Ingen skulle kunna tro något annat. [Men] allting har sin motsats.

(Alonzo 2007, s. 61)

Michael beskriver att denna kärleksfulla och perfekta fasad som hans fru hade kunde spricka i situationen då de befanns sig på platser där ingen kände dem.

I denna kategori skildras apati, vanmakt, förtvivlan, männen tror att det är deras fel att relationen blev allt mer dålig och att de måste förändra sig för att rädda förhållandet.

Glenn skildrar sin utsatthet i relationen med dessa ord "[...] hon tycktes njuta av att se mig ledsen och tårögd. Det hånet kommer jag aldrig någonsin att glömma" (Korkmaz 2010, s. 74).

Samtliga män skildrar att deras liv långsamt föll sönder. De ger uttryck för hur undergivna de blev i relationen och att kvinnornas bild av dem var oerhört nedvärderande. Mer kring detta kommer jag att fördjupa mig när jag belyser det "psykiska våldet".

Michael återger att han grät hela tiden, att han grät för ingenting för känslorna som han gick omkring med var överväldigande. Glenn förklarar att tankarna som borde ha funnits där, att han borde ha lämnat relationen, inte fanns där. Han ville bara att hon skulle ha det bra.

Samtliga män skildrar om pendlingen mellan varmt och kallt, hur kvinnornas humör växlade och hur ombytligt deras beteende kunde vara: "Ångesten över att i ena stunden få en kram för att sekunden senare bli misshandlad var fruktansvärd" (Forrestgate 2010, s. 76).

Mer ingående om detta kommer jag beskriva i "svårigheter att lämna relationen".

9.3 Fysiskt våld

Jag vet inte vad jag ska göra. Johanna slår mig igen. Det känns överkligt att skriva om det. Till och med när jag sitter här ensam, mitt i natten och tittar ut genom fönstret. Men det är faktiskt sant, trots att jag inte velat erkänna det ens för mig själv. Johanna slår mig.

(Alonozo 2007, s. 86)

Två av männen har blivit utsatta för långvarig, fysisk våld. Båda av männen har fruktat för sitt liv i samband med den fysiska misshandeln och både två skildrar att de nästan aldrig hann undan när utbrotten började. Deras partners öste hårda sparkar och slag mot dem tills männen ibland föll ihop. Glenn skildrar att hans kropp var "konstant fylld med blåmärken" (Forrestgate 2010, s. 66).

Det fysiska våldet beskrevs vara utom kontroll, kvinnorna slog hårt och mycket och båda männen blev ofta chockade över de plötsliga utbrotten. Det var slag och knytnävar mot benen, huvudet, revbenen, ryggen, ansiktet och armarna.

Har blåmärken och sår i ansiktet och har ringt och sjukskrivit mig. Johanna fick ett vansinnesutbrott och slog mig i ansiktet igår. Jag blev ganska ordentligt skadad och det gör ont. Hon har vassa naglar och rev upp en del sår. Är rädd att det ska bli ärr.

(Alonzo 2007, s. 95)

I samband med det fysiska våldet skildrar männen, att kvinnornas ansiktsuttryck förändrades, deras blick blev kall, de blev frånvarande och elaka. Samtliga män beskriver att de i förhållandet hade stora svårigheter att prata om bland annat våldet med sin partner eftersom detta gjorde kvinnan aggressiv och rasande.

Jag spände kroppen så att det kändes mindre, backade, sa åt henne att det inte var roligt att hon gjorde mig illa, skrek att hon skulle sluta, låste in mig på toaletten eller så gick jag ut. Ibland mitt i natten, vad som helst utom att fysiskt hindra henne eller ge igen på något annat sätt.

(Alonzo 2007, s. 51)

Två av männen som utsattes för fysiskt våld, skildrar hur de försökte att värja sig mot slagen utan att fysiskt gripa tag om kvinnorna. Det gick inte så bra och männen kände djup maktlöshet över att inte kunna slippa undan våldet.

Glenn berättar att nätterna var värst, att hans sambo tvingade honom att vara vaken och ruskade om honom hårt om han somnade. Glenn skildrar vidare att han en natt vaknade av att hans sambo knivskar honom i magen och bröstet flera gånger med en spegelskärva.

9.4 Psykiskt våld

Hon gick emot mig och tittade på mig med kall blick, därefter spottade hon mig rakt i ansiktet. [---] Jag isolerar mig alltmer [från henne]. Det är som om jag gömmer mig.

(Alonzo 2007, s. 74-75)

Denna kategori är den mest omfattande i analysen eftersom det psykiska våldet har flera olika uttrycksformer.

Det psykiska våldet har beskrivits med följande ord, att bli ignorerad, bemött med arrogans, bli förnedrad, känna sig sviken, känna sig fel och värdelös. Samtliga män kände dessutom att deras kärlek inte räckte till. Ferat berättar att hans sambo tog all hans glädje och tillslut slocknade hans livsgnista. Glenn förklarar att han förlorade allt som var betydelsefullt när han blev tillsammans med sin sambo.

Ingen av männen hade tid eller fick ha egna fritidsintressen, två av männen skildrar hur de ett fåtal gånger lyckades göra något på egen hand och hur detta möttes av misstänksamhet, svartsjuka, aggressioner eller våldsamheter av kvinnorna. En av männen tilläts inte träna.

I början av relationen åkte en av männen bort i ett par dagar utan sin flickvän och när han kom tillbaka hade hon slagit sönder allt i deras lägenhet. Han berättar att trots att han var nykär, funderade han på att lämna henne då och där. Men det blev att han stannade och han åkte aldrig iväg utan henne igen.

Samtliga män beskrev hur de tvingades att säga upp kontakten med familjemedlemmar och nära vänner. Samtliga beskriver att deras partners hittade ”fel” på dessa personer. Två av männen blev helt eller nästintill isolerade på grund av detta.

Samtliga män har blivit utsatta för regelbundna, kränkande skällsord och Michael förklarar att hans fru ofta var nedlåtande mot honom. Han berättar att hon visste exakt vilka knappar hon skulle trycka på för att få honom ur balans, hon kunde skrika att han var värdelös, ”en skitman!”, ”en jävla mes” och andra skällsord.

Johanna verkar leta i sin fantasi efter det mest nedlåtande och kränkande man kan säga om en annan människa. Det mest vidriga och skitiga man kan komma på hävda hon ur sig.

(Alonzo 2007, s. 75)

Ferat beskriver att vardagen i förhållandet var som att ”gå på en skör tråd”, det var oerhört utmattande att aldrig veta vad som kunde hända:

[...] Den förtvivlan jag kände var obeskrivlig. Jag kände mig helt och hållet maktlös. Jag ville vara till lags, jag ville att vi skulle ha ett bra liv, men allt handlade om hennes liv och när något gick snett var det alltid mitt fel.

(Forrestgate 2010, s. 63)

Samtliga män beskrev kvinnornas våldsamma sida som malande hatisk, aggressiv samt ursinnig och att de helt plötsligt kunde ”drabbas av ett totalt mörker”. Glenn berättar att utbrotten hade samma mönster men att det hela tiden trappades upp och blev värre.

Han berättar hur han försökte hålla sig undan:

Jag vet inte hur jag ska undvika sådana här dagar. Vad jag vet finns det ingen anledning till att hon blir så här. Det bara kommer, som när börjar regna. Det är inget man kan göra något åt, mer än att gå undan. Ta skydd tills det går över.

(Alonzo 2007, s. 49)

Samtliga män skildrar hur de försökte anpassa sina beteenden, ta hand om allt hemma, ta allt ansvar och inta den undergivna rollen, allt för att slippa nya bråk för inga kärleksfulla gester eller ord lyckades lugnade ner kvinnornas utbrott.

Hade jag tur överöste hon mig bara med hatfyllda ord. Hade jag otur använde hon knytnävarna var hon kom åt eller så kastade saker på mig [...].

(Forrestgate 2010, s. 48)

Michael berättar att hans fru inte slutade förrän han började gråta, hon hackade på honom tills han inte orkade mer och tillslut bröt ihop. Då lät hon honom vara en stund för att komma tillbaka och var snäll ett tag och vilja gå en promenad med honom.

Två av männen beskriver att kvinnorna, efter ett utbrott eller dagen efter ett bråk, låtsades som ingenting hade hänt eller som allt var i sin ordning. Detta fick männen att bli väldigt förvirrade och må dåligt.

Två av männen har under flera tillfällen förlorat all kontakt med sina barn på grund av kvinnorna och en av männen berättar att hans sambo tömde deras hem på värdesaker, tog bilen och kidnappade deras gemensamma son och åkte till Tyskland utan en förklaring. Han fick en ”blackout” när han insåg vad hon hade gjort, det var det värsta som hade kunnat hända, berättar han. Hon tog allt.

För samtliga män varade det psykiska våldet långt efter att relationen tagit slut, den fortsatte i samband med vårdnadstvisterna eller i form av olika trakasserier. Glenn skildrar hur hans före detta sambo började hota honom, samt förfölja honom och hans nya flickvän. Hans före detta sambo bröt konstant mot besöksförbudet och tillslut tvingades han att söka skyddad

identitet för att undkomma henne. Efter det har hon fortsatt att trakassera honom på e-mail och telefon.

9.5 Latent våld

Glenn skildrar kraften i det latent våldet: ”[...] bara en enda blick på Melinda räckte för att jag skulle vara tyst” (Forrestgate 2010, s. 89). Michael skildrar känslan bakom det latent våldet: ”Hon hotade att skada mig. Det kändes förnedrade och förvirrande” (Alonzo 2007, s. 68).

Två av männen beskriver att den fasansfullaste känslan var när kvinnorna enbart hotade om våld. Dessa män blev vid flera gånger även hotade till döden.

Johanna hotade med att skada mig på allvar igår. Jag trodde inte det var sant. Hon skrämmer mig alltmer. Hon ställde sig bredbent, väldigt nära, med en kökskniv i handen och stirrade mig i ögonen: ’Akta dig du din jävel!’ Jag blev helt paff. Här stod kvinnan jag älskade, gravid och med en kniv riktad mot mig.

(Alonzo 2007, s. 67)

För samtliga män har det latent våldet blivit en stor del av vardagen och en av männen beskriver att ”[...] det värsta var konstigt nog inte smärta, utan det värsta var att någon som sa sig älska dig gjorde dig illa” (Forrestgate 2010, s. 30). Två av männen beskriver att det mest plågsammaste var när deras flickvänner fick aggressiva utbrott i närheten av barnen och hur hemskt det kändes för männen när barnen blev rädda och började gråta. Michael gjorde sin första polisanmälan mot sin före detta sambo i samband med en liknade tillfälle:

Idag har jag polisanmält [henne]. Johanna kom hem till oss för att hämta dig och skrek ’jag ska döda dig’ [...] Jag tyckte det var obehagligt. Inte värre än vad jag är van vid från [Johanna]. Men det var hemskt att se din blick. Du blev så rädd.

(Alonzo 2007, s. 179)

9.6 Bortförklaringar kring våldet/förändringar i förhållandet

Denna kategori innehåller två infallsvinklar som utgör ett avgörande samspel, ju fler förändringar som tillkom i förhållandet, ju fler bortförklaringar använde männen sig av.

Med förändringar menas här att kvinnorna blev intensivt svartsjuka, att de blev mer och mer främmande för männen, krävde mer kontroll, att de stundtals blev ombytliga och aggressiva, att de ignorerade och slutade prata med männen utan anledning.

De flesta bortförklaringar kring våldet bottnade i förhoppningar och hoppfullhet. Samtliga män beskriver att de gick och hoppades på att allt skulle lösa sig och bli bra. Ferat skildrar denna ”hoppfullhet” med följande ord: ”Kanske skulle vi lyckas rädda situationen och ta oss igenom detta helvete [...] (Korkmaz 2010, s. 77).

Michael skriver att han älskade sin fru så mycket att han inte fixade att hon tyckte så illa om honom, istället för att lämna henne väntade han på att hon skulle ändra sig:

Jag måste ha overseende med henne, tänkte jag. Jag måste vara där och vara ett stöd hur hon än betar sig. Efteråt kommer allt att bli bra igen och då kommer hon att se tillbaka på tiden som gått och inse att jag fanns där hela tiden. [---]
[Hon] är inte sig själv just nu.

(Alonzo 2007, s. 25)

Michael förklarar vidare att hans fru kunde be om förlåtelse och lova att aldrig mer slå honom, hota att döda honom eller kalla honom för alla de hemska sakerna som hon brukade. Då förlät han henne.

Samtliga män lyfte fram en avgörande bortförklaring kring kvinnornas dysfunktionella beteende och förklarar att kvinnornas svåra barndom spelade en stor roll. Kvinnornas svåra uppväxt skapade ett slags medlidande hos männen och en ”förklarning” kring varför kvinnorna gjorde dessa grymma handlingar mot dem

Ferat skildrat ”medlidandet” på följande vis: ”Jag kunde inte lämna henne ensam, jag tyckte så synd om henne trots att jag egentligen inte såg någon vidare framtid med henne” (Korkmaz 2010, s. 41).

9.7 Svårigheter att lämna relationen

Denna kategori lyfter fram olika orsaker till varför männen stannade kvar i relationen. En av männen skildrar hur han ”slappnade” av när våldet avtog och när det blev en ”lugn period”.

Samtliga män skildrar att deras partners ”behövde” dem.

Inom mig kände jag en stor sorg, eftersom jag än en gång insåg [...] att mitt kall i livet hade blivit att städa upp efter Melinda.

(Forrestgate 2010, s. 53)

I relationen intog männen rollerna som försörjaren, ”fixaren” och räddaren. Glenn skildrar hur han i början mådde bra inombords när han hjälpte sin sambo men snart upptäckte han att det inte fanns någon ände. Hennes behov och krav var gränslösa.

Två av männen trodde inte kvinnorna kunde klara sig varken socialt eller ekonomiskt utan dem och detta gjorde det svårt att lämna förhållandet. Michael skildrar liknande känslor och nämner ordet ”skuld”:

Hon hade trots allt räckt mig en hjälpande hand när jag behövde den som bäst. Jag tyckte att jag hade en skuld till henne. Så jag flyttade inte därifrån. Det dröjde inte mer än ett halvår tills vi gifte oss.

(Alonzo 2007, s. 22)

Två av männen berättar att de kände igen sig i kvinnornas torftiga bakgrund och det var det som förenade dem. Glenn tänkte på sin sambos dåliga barndom när hon attackerade och slog honom. Hennes tragiska barndom fick honom att tycka synd och trösta henne. Ferat försökte få klarhet i varför hans sambo blev känslökall och fryste ut honom:

[...] jag tyckte så mycket om henne så jag kopplade hennes beteende till att hade gått snett för henne under uppväxten. Hon förtjänade all min kärlek och omtanke och behövde nog bara en ny chans i livet.

(Korkmaz 2010, s. 24)

Samtliga män har hört lovorden, att ”allt ska bli bra, att det aldrig mer ska hända igen” och samtliga har trott att det verkligen skulle ordna sig. Michael tröstade sig själv med orden

”[...] om det inte blir bättre, om det blir värre, då kommer jag att lämna henne” (Alonzo 2007, s. 50).

Michael berättar vidare att det var ”[h]ennes vänliga, nästan onaturliga ömsinta och kärleksfulla beteende efter ett utbrott [som höll mig kvar]” (Alonzo 2007, s. 60). Michael beskriver vidare att hans fru gav honom tröst:

Hon hade till och med tvättat små sår på mig, pussat på den och behandlat mig som ett litet barn som behövdes tröstas. Och jag behövde det. Det drog mig närmare henne, trots terrorn. Ju mer jag bröt ihop, desto mer behövde jag trösten.

(ibid. s. 91)

Samtliga män skildrar att kvinnorna utåt sett var ömheten själva, de var gulliga, mysiga och glada. I relationen var de var ombytliga och deras humör och beteende styrde relationen. Michael skildrar när hans fru hade en av sina bra dagar:

[...] Johanna var på strålande humör. Hon hade köpt en present till mig, en bok om att bli pappa. Och hon höll min hand när vi gick genom staden. Allt kändes plötsligt bra. Nu kanske det här jobbiga, hemska som vi hade varit med om är över?

(Alonzo 2007, s. 77)

Två av männen hade svårigheter att lämna relationen på grund av sina barn. Ferat berättar om detta: ”[---] jag kunde inte lämna kvar Deniz som blev så lycklig när han såg mig. Jag kunde inte svika honom [...]” (Korkmaz 2010, s. 44).

9.8 Kärlek till sina barn

I denna kategori skildras männens relation till barnen efter att förhållandet mellan kvinnan och är över. En av männen berättar att ”jag försökte verkligen vara världens bästa pappa. Jag älskar [min son]. Alltid” (Alonzo 2007, s. 10).

Samtliga män skildrar hur de lovar sig själva att de aldrig kommer att överge sina barn eller lämna dem. Samtliga män skildrar hur kvinnorna försvårar männens kontakt med barnen på olika sätt, bland annat genom att inte svara i telefon, mail eller sms.

Johanna låter mig bara träffa dig korta stunder. Någon timme i veckan. Det är givetvis alldeles för lite, men så har det blivit. Hon svarar inte när jag ringer eller mejlar. Hon är underflyende och kommer ständigt med bortförklaringar och undanflykter.

(Alonzo 2007, s. 101)

Samtliga män skildrar att ”ensamstående pappor” hamnar utanför och samtliga beskriver hur kvinnorna begränsar deras umgänge med barnen efter eget behag, kvinnorna avgör och bestämmer vad männen får och inte får göra med barnen:

Jag ville ta med Deniz till zoo eftersom det var fint väder och det skulle vara kul att göra en utflykt i stället för att alltid gå till lekparken. Det fick jag absolute inte! Selma var väldigt bestämd och aggressiv [...].

(Korkmaz 2010, s. 138)

Även om relationen är slut fortsätter det psykiska våldet och kvinnorna inriktar sig på relationen mellan mannen och barnet. Det psykiska våldet består av hot om att inte få träffa barnet, orimliga krav, kontrollbehov, att tilltala mannen som han vore barnets barnvakt, nedvärdera mannens roll som pappa och stundtals fortfarande använda fysiskt våld mot mannen:

När jag försökte tränga mig fram knuffade Selma mig nedför trapporna, trots att jag hade Deniz i famnen.

(Korkmaz 2010, s. 138)

Två av männen uttrycker även oro och rädsla för barnets välmående när barnet är hemma hos kvinnan. Ferat la märke till att sonens utveckling gick sakta och att han var understimulerad. En dag upptäckte han också blåmärken på sonens ansikte och armar, när han frågade sin före detta sambo hur märkena hade uppstått svarade hon inte.

Samtliga män beskriver att de känner sig maktlösa som pappor och två av männen upplever att de anses vara olämpliga som föräldrar enbart för att de är män:

Jag förstår inte varför du inte har samma rätt till båda dina föräldrar. Jag förstår inte varför jag behandlas som en sämre sorts förälder och inte har samma rätt att vara med dig.

(Alonzo 2007, s. 176)

Michael skildrar att det är nödvändigt att slå hål på myten att ”vi farsor skiter i våra barn” (Alonzo 2007, s. 151). Han menar vidare, att alla frånskilda pappor som han har träffat har kämpat eller håller på att ”[...] kämpa med allt de har för rätten för sina barn” (ibid.).

Två av männen berättar hur kvinnorna vid något tillfälle tog barnen och försvann. Männen hade på grund av detta ingen kontakt med barnen under den tiden som barnen var kidnappade och visste inte vart barnen befann sig eller hur de mådde. Både männen skildrar att det var en fruktansvärd tid.

Din kudde luktar fortfarande av dig. Dina små skor står i hallen och väntar. [...] du har blivit kidnappad av din egen mamma. [...] Kidnappa kanske är ett hårt ord, men jag vet inte vad det heter på riktigt när ena föräldern bara tar barnet och försvinner. Jag tröstar mig med att din mamma ju inte kan vara borta för alltid.

(Alonzo 2007, s. 123)

Båda männen polisanmälde kidnappningen. En av männens advokat talade om för mannen att hans före detta fru inte hade gjort något fel. Men om rollerna hade varit ombytta hade mannen förlorat vårdnaden över barnet omedelbart. Det ”[...] kallas för omvänd könsdiskriminering” menade advokaten (ibid. s. 134).

Ferat skriver att ”[...] faderlösheten är vår tids största sociala problem [---]. Vi män ses bara som familjeförsörjare. Så fort familjen splittras visar det sig att vi aldrig hade några rättigheter alls” (Alonzo 2007, s. 104).

9.9 Det är skamligt och tabubelagt

[...] tillslut orkar man inte mer, och då kommer tårarna, och sedan kommer skammen. skammen över att vara så svag, skammen över att hon lyckades få mig att gråta ännu en gång.

(Alonzo 2007, s. 53)

Kärnan i denna kategori är skammen. Samtliga män känner skam och Michael berättar ”att bli slagen av en kvinna är nog bland det mest tabubelagda” som finns (Alonzo 2007, s. 184). Det som är tabubelagt skapar skam och tystnad. Det är skammen som gör att männen inte kan förmå sig att berätta sanningen, det är skammen som gör att männen ljuger för vänner, arbetsgivare och familj.

Glenn berättar hur hans personlighet förändrades på grund av skammen, att han skämdes så mycket att han långsamt förvandlades, från att vara en social person till att vara en enstöring. Ferat skildrar i stort samma sak och berättar att han kände sig som en ”förlorare” och att han bara ville låsa in sig i lägenheten och inte visa sig för någon.

Glenn skämdes när grannarna klagade över utbrotten och skriken som hördes inifrån lägenheten. Två av männen kände skuld över att de inte lyckades hålla ihop familjen.

Männen skämdes över att be om hjälp för skammen satt för lång in.

[---] längre upp vid ögat är det ganska djupa jack. Antingen borde jag gå till vårdcentralen, men jag klarar det helt enkelt inte, vill inte [tänka] att det har hänt. Vill hålla det för mig själv.

(Alonzo 2007, s. 95)

Två av männen skämdes över att ha blivit slagna, över att de inte klarade av att säga ifrån. Glenn ville sjunka ner i ett bottenlöst hål och han berättar att han hatade sig själv ”[...] för att jag inte hade kraften att lämna henne” (Forrestgate 2010, s. 91). Michael beskriver att ”det är svårt att förstå den utbredda bristen på empati för misshandlade män” (Alonzo 2007, s. 183).

Skammen tvingar männen att dölja skadorna, att hitta på förklaringar. Samtliga män har vid flera tillfällen sjukskrivit sig och en av männen sjukskrev sig i samband med när han blev misshandlad av sin fru. Sjukskrivningen är ett diskret sätt att visa att de inte orkar mer.

Män tränas i att stå ut med våld. Det ska mycket till för att en kille ska polisanmäla någon. Det är kanske därför jag känner att jag inte kan polisanmäla Johanna. Jag skulle skämmas. Känna mig löjlig. Jag tror att polisen skulle tycka att jag var larvig och borde klara av att lösa det här själv, inom familjen. Att jag borde slå näven i bordet och säga ifrån. Jag tror inte de fattar att hon då skulle få ett raseriutbrott, slå sönder lägenheten, bli farlig för [vår son], mig och till och med sig själv.

(Alonzo 2007, s. 97)

Samtliga män led länge i det tysta. Michael ångrar i efterhand att han inte berättade om vad som hände i relationen för någon utomstående. Glenn beskrev det tysta lidande med följande ord: ”[...] Jag tvingade mig själv att bita ihop” (Forrestgate 2010, s. 89).

Michael polisanmälde tillslut en händelse till polisen, som gick vidare till rättegången. Men istället för en rättegång blev det en föreläsning från domaren som sa följande:

[---] att han hoppades att han aldrig mer skulle behöva se oss i rätten.[...] Han sa att sådana här familjeproblem borde man kunna göra upp hemma. [...] jag kände mig verkligen förnedrad och jag skämdes. [...] menade han att han inte tyckte jag skulle gå till polisen nästa gång något sådant här hände?”

(Alonzo 2007, s. 196)

9.10 När ingen annan ser

Nu hade jag än en gång sprungit ifrån henne, men vilken myndighet skulle tro på mig? I deras värld existerar det inte att en kvinna misshandlar en man.

(Forrestgate 2010, s. 91)

Den här kategorin belyser männens uppfattningar kring rådande föreställningar om kvinnors våld mot män i nära relationer. ”Att en kvinna skulle vara våldsamt mot en man får liksom inte finnas” berättar Michael (Alonzo 2007, s. 170). Michael fortsätter ”[...] kvinnor som slår sina män räkas inte” (ibid. s. 84). Det passar inte in i bilden, ”[...] ingen kan ju tro att en sån liten tjej kan vara så stor, och så arg” [sic!] (ibid. s 75).

Hela tiden talar man om kvinnor som offer. Och män som skyldiga. Undra om de alls tänker på att kvinnor kan misshandla män eller på barn som blir misshandlade av sina mammor?

(Alonzo 2007, s. 97)

Glenn lyfter fram att:

[Fokus har] under flera år legat på mäns våld mot kvinnor, men att det finns män som misshandlas av kvinnor existerar inte [...]. Vi som drabbas är näst intill rättslösa och domstolarna tar oss inte på allvar.

(Forrestgate 2010, s. 5)

Glenn berättar vidare att han ringde till polisen när hans före detta sambo stod och bankade på hans ytterdörr och skrek en massa hot, men att polismannen istället för att bistå med hjälp, sa: *'ja men du är väl karll!'* [sic!] (Forrestgate 2010, s. 136).

Denna bristande förståelse kan vara förödande och Michael berättar att han tänkte att "jag [kommer aldrig mer att] gå till polisen om Johanna återigen blir våldsamt" (Alonzo 2007, s. 196) efter att han hade varit på en rättegång och förlorat mot sin fru.

10. Diskussion

I Sverige vet man inte så mycket om kvinnors våld mot män [...] i vår kultur är det ett tabubelagt brott. Det ingår inte i mansrollen att vara ett offer.

(Alonzo 2007, s. 184)

Syftet med denna undersökning var att få en djupare förståelse kring kvinnors våld mot män i nära relationer samt att besvara två forskningsfrågor kring vilken typ av våld män utsattes för i nära relationer och vilka upplevelser de hade av våldet.

Det som framkom i studien var att samtliga män hade blivit utsatta för omfattande ekonomiskt, materiellt, latent och psykiskt våld. Två av männen hade varit utsatta för regelbundet, fysiskt våld och en av männen hade varit utsatt för sexuellt våld. Mannen som utsattes för sexuellt våld upplevde skam och kände sig värdelös samt utnyttjad. Han tyckte

även att det kändes vidrigt att han inte kunde stå emot sin fru när det gällde sex och det fick honom att känna sig maktlös.

Den röda tråden som fanns i samtliga mäns berättelser var:

- Skam över att ha blivit utsatt för våldet, inte våga berätta om våldet för någon, känna sig undergiven i relationen, inte bli tagen på allvar som offer av omgivningen
- Kärlek till sina barn, rädsla för att överge dem, skuld över att inte kunna ta hand om sin familj, känna ansvar och medlidande för kvinnan, inte kunna lämna relationen, känna maktlöshet
- Svårighet att se själv som offer, be om hjälp och få stöd
- Försök att fly undan våldet, motvilja att vända sig till polisen, uppsöka läkarvård
- Det latent, fysiska, psykiska och ekonomiska våldet har utgjort en stor del av förhållandet

10.1 Resultatdiskussion

I de svenska studierna i kapitel sex, i ”tidigare forskning” och i större delen av kapitel fem, i ”bakgrund”, lyfts det fram att det fysiska våldet mot män inte är särskilt omfattande, att kvinnors våld sällan orsakar allvarligare skador och att män framför allt utsätts för trakasserier samt hot i nära relationer.

Dessa slutsatser skiljer sig avsevärt från mina resultat. Två av männen har blivit utsatta för grovt samt regelbundet fysiskt våld som har orsakat synliga skador, bland annat öppna sår och blåmärken. I samband med det fysiska våldet har båda männen vid ett par tillfällen fruktar för sitt liv. En av männen har även tvingats söka skyddad identitet på grund av sin före detta sambos hot och trakasserier.

I de internationella studierna i kapitel sex, beskrivs det att psykiskt våld till stor del består av att social kontroll. Till vis del stämmer det även med mina resultat, eftersom männen skildrar att de på olika sätt tvingades att sluta att umgås med sina familjer och vänner eller att de utsattes för olika former av psykisk terror när de ville göra saker på egen hand.

Det som skiljer de internationella studierna med mina resultat är att männen som jag har studerat, inte nämner ordet ”kontroll” särskilt ofta i sina berättelser.

Bara en gång nämner en av männen ordet kontroll och det är i samband med när han skildrar att han trodde att han hade blivit fri från sin frus fysiska och psykiska terror: ”[O]ch det kändes skönt att vara fri, att ta tillbaka kontrollen” (Alonzo 2007, s. 92).

Istället för att använda sig av begreppet kontroll berättar männen att kvinnorna ställde ”krav” på dem, männen beskriver att de var rädda för att ”helvetet skulle bryta ut” om de inte gjorde som kvinnorna krävde. Männen beskriver vidare, att kvinnornas beteenden gjorde dem isolerade och att arbetsplatsen ibland var den enda platsen som kändes trygg och var fri från våldet. De kände sig knäckta, levande döda, underlägsna och de upplevde att det var ”deras fel” att förhållandet var dåligt.

Männen skildrar en omfattande maktlöshet men nämner ingenstans att de kände att kvinnorna kontrollerade dem.

Isdal tar upp detta i sin teori, ”våldsperspektivet”, att personer som är utsatta för djup maktlöshet ofta försöker skapa en *känsla av kontroll* över sitt liv och situationen som de befinner sig.

Isdal lyfter fram tre olika beteenden som används vid sådana tillfällen: Undvikandebeteendet, underkastelse samt upplevd skuld och skam. Alla tre beteenden har varit framträdande i samtliga mäns berättelser:

- *Undvikandebeteendet*: Om han slutar att träffa andra människor, om han slutar att göra saker som hon inte tyckte om, om de får barn, om han kämpar varje dag för att inte göra henne arg, om han viker undan blicken, byter rum och vägrar börja bråka, om han inte ifrågasätter henne, om han anpassar sig efter hennes humör, om han aldrig blir arg, om han fullföljer alla hennes krav och villkor, betalar allting och försörjer henne, om han fixar alla problem, om han älskar henne villkorslöst, om han tar hand om henne och tröstar henne när *hon* har varit elak mot *honom*, så kommer nog allt bli bra och hon kommer inte bli arg på honom mer.
- *Underkastelse*: Om han är till lags, om han ställer upp, om han är undergiven och ger in för alla hennes önskemål, om han betalar alla utgifter och rättar sig efter alla hennes krav, om han ställer upp till hundra procent, om han diskar, tvättar, gör allt där hemma, om han låter henne skrika och spotta på honom utan att han höjer rösten så kommer hon nog börja älska honom igen, hon kommer sluta slå och sparka på honom och sluta nedvärdera honom. Om han bara gör allt det där så kommer det ordna sig.

- *Uppleva skuld och skam:* Det är hans fel att hon får utbrott, att hon har en dålig dag, att hon skriker på honom. Hon behandlar honom verkligen allt mer illa men han får dåligt samvete när han tänker på att han vill lämna henne, *hon behöver ju honom*. Han skäms när hon slår honom, över hans blåmärken, han skäms när grannarna hör hennes utbrott. Han skäms när hon sparkar på honom på öppen gatan. Han känner skuld över att inte räcka till, att han inte kan vara ett stöd och rädda henne från sig själv. Han tycker synd om henne, hon har haft en dålig barndom, det är därför hon är *elak* mot honom. Han känner skam för att han inte kan bryta sig loss från henne.

I samtliga tre förhållanden existerade det en stark skevfördelning av maktbalansen. Kvinnorna i relationerna, använde våldet för att styra och kontrollera männen. Detta blev ett effektivt sätt att uppnå och upprätthålla makt i samtliga relationer.

Härskartekniken skildrar hur förtryck samt dominans kan skapas och hur den utsatte personen snabbt blir underlägsen och maktlös.

- *Osynliggörande:* Samtliga män skildrar hur de blev förbisedda och ignorerade av kvinnorna på olika sätt. En av männen skildrar hur hans sambo slutade att prata med honom under ett par dagar eftersom hon inte fick som hon ville. En annan man blev utkörd från lägenheten i flera timmar, varje dag för att hans sambo ville vara i fred. Den tredje mannen skildrar hur han var 'till "besvär", när hans fru skulle besluta om hon skulle behålla barnet i magen eller inte.

Samtliga män skildrar hur deras åsikter, tankar och känslor var betydelselösa. De blev ofta "överkörda" i förhållandet men även när männen sökte hjälp togs de inte på allvar och blev grovt åsidosatta.

- *Förlöjligande:* Samtliga män skildrar att de blev förminskade, hånade och utskrattade på olika sätt av kvinnorna. De blev kallade för nedstämmande saker och deras insatser blev förlöjligade. Denna härskarteknik förekom ibland utanför hemmet i samband med att kvinnorna förnedrade och hånade männen inför andra personer.

Två av männen blev även nedvärderade som pappor, av kvinnorna. Männen "dög" inte, var "dålig pappor" och allt de gjorde med barnen var "fel" och värdelöst.

- *Underhållande av information:* Förekom främst i samband med kontakten och relationen med barnen, exempelvis, när kvinnorna tog barnen med sig och inte

berättade var de befann sig eller hur barnen mådde. Eller när kvinnorna inte svarade på mail, sms eller på telefonen för att de inte ville att männen skulle ha kontakt med barnen.

Samtliga män skildrar att underhållande av information om barnen, var oerhört psykiskt påfrestande och männen kände sig maktlösa och bortglömda.

- *Dubbelbestraffning:* Samtliga män skildrar hur de konstant försökte anpassa sig efter kvinnornas villkor och krav i förhållandet men oavsett vad männen gjorde blev det beskyllda att det var deras fel.
- *Påförande av skuld och skam:* Två av männen skildrar hur kvinnorna försökte provocera dem att tappa kontrollen och slå tillbaka. En av männen skildrar hur hans fru föraktade honom för att han aldrig gav igen, för att han var en ”mes” som grät.

Kvinnorna skambelade männen för att de inte var ”riktig man” men hotade samtidigt att polisanmäla dem, om männen exempelvis höjde rösten i ett bråk eller försökte hålla fast kvinnorna för att skydda sig mot slagen.

Eftersom våldet mot män i nära relationer är osynligt samt tabubelagt är det väsentligt att företeelsen uppmärksammas och synliggörs. Samtliga män har i min studie blivit utsatta för olika former av våld och de har även särbehandlats negativ utifrån grundtanken att män inte kan bli förtryckta eller utsatta för våld av en kvinna.

Omgivningen har haft svårigheter att uppfatta männen som offer och flera olika myndigheter har därför inte heller kunnat se signalerna eller upptäcka våldet, männen har på grund av detta inte heller erbjudits skydd, rådgivning eller en utväg ur de våldsamma samt dysfunktionella förhållandena.

Det krävs omfattande samt relevant forskning kring detta ämnesområde i Sverige. Ökad kunskap om kvinnors våld mot män kan skapa förutsättningar till mer adekvata stöd -och hjälpinsatser för våldsutsatta män. Att utsatta män tas på allvar är en avgörande utgångspunkt som kan leda till att fler våldsutsatta män vågar berätta samt polisanmäla olika former av våld.

I det sociala arbetet är det väsentligt att en ökad medvetenhet om våldsutsatta män etableras och att de sociala myndigheterna blir mer uppmärksamma på hur våldet mot män kan skildras för att på så sätt hjälpa dessa personer i tid.

Utifrån ett större sammanhang kan forskningen om kvinnors våld mot män i nära relationer, innebära ett mer nyanserat förhållningssätt kring andra tabubelagda samt dolda områden, exempelvis, våld i samkönade relationer.

10.2 Metoddiskussion

Att den kvalitativa innehållsanalysen valdes berodde på att jag ville lyfta fram männens egna beskrivningar av våldet. Jag ville bevara berättelsernas autenticitet och belysa det som männen själva upplevde som en väsentlig del av våldet.

Genom den kvalitativa innehållsanalysen har jag försökt att få fram det som har varit väsentligt i självbiografierna och jag har lärt mig att uppfatta avgörande detaljer och se tydliga sammanhang samt att göra analyser på ett helt annat sätt än tidigare.

Jag har försökt att skapa en hög trovärdighet i uppsatsen genom att på ett transparent och noggrant sätt klargöra mitt tillvägagångssätt. Men hur pass tillförlitlig själva empirin är, kan jag inte säga eftersom jag inte har haft möjligheten att träffa personerna bakom självbiografierna. Jag har istället utgått och förlitat mig på att männen har skrivit böckerna själva, utifrån deras perspektiv samt att de har skildrat sanna händelser. Jag upplever dessa tre män och deras historier som trovärdiga.

Eftersom undersökningen behandlar männens subjektiva erfarenheter av relationsvåld går det enbart att lyfta fram tendenser. Mitt resultat berör dessa tre våldsutsatta män och det finns inget som säger att resultatet är överförbart för samtliga utsatta män i Sverige, det hade krävts fler liknade studier för att skapa en mer trovärdig överförbarhet.

Jag hade inga klara etiska riktlinjer att följa så jag har strävat efter att ha en etisk medvetenhet i uppsatsen och jag har försökt att kritiskt granska mitt tillvägagångssätt genom hela forskningsprocessen.

Eftersom detta var första gången jag använde mig av denna metod har en av de största utmaningarna varit att begränsa mig. Jag har under skrivandets gång fått gå tillbaka i texten och ställa frågan: ”Är det relevant att ta med detta?”

Det som har varit mest givande med metoden har varit att få ta del och lära känna berättelserna och genom detta få en djupare förståelse om vad självbiografierna egentligen berättar.

Metoden kräver mycket tid och skarpa reflektioner. Min analys innehöll cirka femtio sidor, samtidigt fann jag nya infallsvinklar och problemområden och det var särskilt ett område som

tog form i analysen och det var ”kärlek till sina barn”. Även om ämnet inte fanns med från början så blev det nästintill självklart att det skulle få ett utrymme i studien.

Metodens avgörande svaghet brukar falla på själva forskaren eftersom det krävs:

- En god analysförmåga
- Kunna uppfatta förändringar i texten
- Kunna bortse från värderingar och förutfattade meningar

Jag har försökt att vara medveten om denna påverkan i mitt uppsatsskrivande och jag har strävat efter att på ett ödmjukt sätt skildra kärnan av berättelserna utan att personerna i texten ska känna sig missförstådda eller kränkta av min tolkning.

10.3 Slutsats

Slutsatsen med denna undersökning är att det finns en omfattande benägenhet att våldsutsatta män skäms för att söka hjälp men att det också inte finns någon adekvat hjälp eller stöd att få för dessa personer.

Det krävs fler samt bättre hjälpinsatser, större empati och förståelse för de utsatta människors situation. Samtidigt är synen på män omodern och måste förändras: män är bra på att ta hand om sina barn, män kan bli utsatta för våld, bli undergivna, maktlösa och utsättas för förtryck av kvinnor. Män kan bli *offer*.

Avslutningsvis vill jag tacka alla som har inspirerat mig att skriva denna uppsats.

Käll- och litteraturförteckning

Litteratur

Bergqvist, Elaine. (2007) *Härskarteknik, - den fula vägen till makt*. Stockholm: Frank Förlag.

Boréus, Kristina. (2011) "Livshistorieintervjuer". I Ahrne, Göran och Svensson, Peter (red.): *Handbok i kvalitativa metoder*. Egypten: Författarna och Liber AB. s. 131-149

Burcar, Veronika. (2005) *Gestaltningar av offererfarenheter*. Lund: Sociologiska institutionen, Lunds universitet.

Bryman, Alan. (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber Ab.

Christie, Nils. (2001) "Det idealistiska offret". I Åkerström, Malin och Sahlin, Ingrid, (red.): *Det motspänstiga offret*. Lund: Studentlitteratur. s. 46-63

Cook, W. Philip. (2009) *Abused men, - the hidden side of domestic violence*. Westport: Praeger Publishers.

Eliasson, Mona och Ellgrim, Barbro. (2006) *Mäns våld mot kvinnor i nära relationer, - en kunskapsöversikt*. Sveriges Kommuner och Landsting Förlag.

Eriksson-Zetterquist, Ulla och Ahrne, Göran. (2011) "Intervjuer"- I Ahrne, Göran och Svensson, Per (red.): *Handbok i kvalitativa metoder*. Egypten: Liber AB. s. 36-57

Fejes, Anders och Thornberg, Robert. (2009) "Kvalitativ forskning och kvalitativ analys". I Fejes, Andreas och Thornberg, Robert (red.): *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber AB. s. 13- 37

Isdal, Per. (2001) *Meningen med våld*. Stockholm: Gothia.

Holmström, Åke. (1995) *Men män då... - om män och vad de funderar på*. Finland: ICA Bokförlag.

Kastling, Lars-Åke. (2010) *Män som slår kvinnor*. Falun: Themis.

Kordon, Suzanne och Wetterqvist, Anna. (2006) *Gärningsmannen är en kvinna*. Falun: Bokförlaget DN.

Lindgren, Magnus, Petterson, Karl-Åke och Hägglund Bo. (2001) *Brottsoffer, - från teori till praktik*. Stockholm: Elanders Gotab.

Lundman, Berit och Hällgren, Graneheim, Ulla. (2009) "Kvalitativ innehållsanalys" I Granskär, Monica och Höglund-Nielsen, Birgitta (red.): *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso-och sjukvård*. Lund: Studentlitteratur AB s. 159-173

Nyström, Maria. (2009) "Hermeneutik". I Granskär, Monica och Höglund-Nielsen, Birgitta (red.): *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso-och sjukvård*. Lund: Studentlitteratur AB s. 125-143

Trost, Jan. (2008) *Att skriva uppsats med akribi*. Malmö: Studentlitteratur.

Westlund, Ingrid (2009) "Hermeneutik". I Fejes, Andreas och Thornberg, Robert (red.): *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber AB. s. 62-80

Widén, Pär (2009) "Kvalitativ textanalys". I Fejes, Andreas och Thornberg, Robert (red.): *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber AB. s. 136-153

Öberg, Peter. (2011) "Livshistorieintervjuer". I Ahrne, Göran och Svensson, Peter (red.): *Handbok i kvalitativa metoder*. Egypten: Författarna och Liber AB. s. 58-69

Vetenskapliga artiklar och tidskrifter

Elo, Satu och Kyngäs, Helvi. (2008) "Journal of Advanced Nursing" *The qualitative content analysis process*. Finland: Blackwell Publishing Ltd. 62(1), s. 107–115

Eriksson, Susanne. (2010) "Fokus: Avvikande brottslighet – när brottslingar och offer inte passar in i mallen". *Offer bortom förväntningarna*, (elektronisk). Apropå-artikel nr 4.
<http://www.bra.se/extra/pod/?action=pod_show&id=1078&module_instance=12&apropa=true>
(2011-02-07)

Hallgren, Graneheim, Ulla och Lundman, B.⁴ (2004) "Nurse Education Today". *Qualitative content analysis in nursing research - concepts, procedures and measures to achievetrustworthiness*, (elektronisk). Umeå: Department of Nursing. 24, s. 105–112
<http://intraserver.nurse.cmu.ac.th/mis/download/course/lec_566823_Graneheim%20-%20Jan%2025.pdf> (2011-04-05)

Wallqvist, Annette. (2007) "Gatuvåld". *Kvinnors våld negligeras i forskning*, (elektronisk). Apropå-artikel nr 3. <http://www.bra.se/extra/pod/?action=pod_show&id=832&module_instance=12> (2011-02-07)

Wallqvist, Annette. (2009) "Polismetoder". *Unga män vill inte se sig som offer*, (elektronisk). Apropå-artikel nr 1. <http://www.bra.se/extra/pod/?action=pod_show&id=954&module_instance=12> (2011-02-07)

Rapporter och publikationer

Blixt, Madeleine, Hradilova, Selin, Klara och Westlund Olle. (2010:1) *Brottsoffers kontakter med rättsväsendet - en fördjupande studie utifrån NTU, 2006–2008 och intervjuer med fokusgrupper*, (elektronisk). Stockholm: Brottsförebyggande rådet, Information och förlag.
<http://www.bra.se/extra/faq/?module_instance=2&action=question_show&id=543&category_id=1>
(2011-03-09)

Brottsförebyggande rådets rapport. (2010) *Anmälda brott, preliminär statistik för 2011*, (elektronisk). <http://www.bra.se/extra/measurepoint/?module_instance=4&name=Sammanfattning%20anm%E4lda%20brott%202010&url=/dynamaster/file_archive/110207/81d0451ee36d2ee93f94cda25d9f99d9/PM%255fhelar2010%255f3.pdf> (2011-03-01)

Federal Ministry for Family Affairs, Senior Citizens, Women and Youth. (2004) "Violence against men, men's experience of interpersonal violence in German – results of the pilot study" (elektronisk). Berlin: Koelblin-Fortuna-Druck, Baden-Baden <<http://www.cahrv.uni-osnabrueck.de/conference/SummaryGermanMenstudy.pdf>> (2011-03-07)

Hradilova, Selin, Klara. Snare, Annika och Sarnecki, Jerzy. (2009:12) *Våld mot kvinnor och män i nära relationer - våldets karaktär och offrens erfarenheter av kontakter med rättsväsendet*, (elektronisk). Stockholm: Brottsförebyggande rådet, Information och förlag.
<http://www.bra.se/extra/faq/?module_instance=2&action_question_show.505.0.=1>
(2011-02-20)

Johansson, Maria. (2009) *Socialförvaltningens handbok, våld i nära relationer – för socialtjänsten i Ljungby, Markaryd och Älmhult*, (elektronisk). Författad av Projekt Familjefrid Sunnerbo.

⁴ Förnamn saknas.

<<http://www.ljungby.se/Global/DOKUMENT/Omsorg%20o%20st%C3%B6d/Handbok-vald-i-nara-relationer.pdf>> (2011-03-08)

Vetenskapsrådet. (2002) *Forskningsetiska principer - inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, (elektronisk). Stockholm: Elanders Gotab. <<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>> (2011-03-09)

Westfelt, Lars. (2008:12) *Brottsoffers benägenhet att polisanmäla brott*, (elektronisk). Stockholm: Brottsförebyggande rådet, Information och förslag. <http://www.bra.se/extra/faq/?module_instance=2&action_question_show.456.0.=1>(2011-03-09)

Skrivelse

Regeringskansliet. (2007) ”Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer” (elektronisk). s. 39
Regeringens officiella hemsida <<http://www.regeringen.se/sb/d/9761/a/92142> > (2011-03-06)

Internetkällor

Billing, Pelle. (2009) ”Myten om mäns våld mot kvinnor” (elektronisk). *Newsmills officiella hemsida* <<http://www.newsmill.se/artikel/2009/04/24/myten-om-mans-vald-mot-kvinnor>> (2011-02-16)

Lönnroth, Ami. (2004) ”Härskarteknikerna” (elektronisk). *Ami Lönnroths officiella hemsida* <<http://ami.bibliobi.com/harskar.htm>> (2011-03-19)

Nationalencyklopedin. (2011) ”Berit Ås” (elektronisk). *Nationalencyklopedins officiella hemsida* <<http://www.ne.se/berit-%C3%A5s>> (2011-03-18)

Nordisk institutt for kunnskap om kjønns. (2009) ”Berit Ås om härskarteknikerna” (elektronisk). *Nordisk institutt for kunnskap om kjønns officiella hemsida* <<http://www.nikk.no/?module=Articles;action=Article.publicShow;ID=900>> (2011-03-18)

Polisen. (2010) ”Fakta om brott i nära relationer” (elektronisk). *Polisens officiella hemsida* <<http://www.polisen.se/Sodermanland/sv/Om-polisen/Sa-arbetar-Polisen/Olika-typer-av-brott/Brott-i-nara-relationer/Brott-i-nara-relationer/>> (2011-03-08)

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige. (2004) ”Berit Ås: De 5 härskarteknikerna” (elektronisk). *KILDEN, Informationscenter for kjønnsforskning officiella hemsida* <<http://kilden.forskningsradet.no/c16881/artikkel/vis.html?tid=35132>> (2011-03-17)

Riksorganisationen Sveriges Professionella Kriscentra för Män. (2008) ”Män och våld” (elektronisk). *Riksorganisationen Sveriges Professionella Kriscentra för Mäns officiella hemsida* <<http://www.rikskriscentraforman.se/Sida07.htm>> (2011-03-08)

Research Development and Statistics. (2010) ”Domestic violence” (elektronisk). *Research Development and Statistics officiella hemsida* <<http://rds.homeoffice.gov.uk/rds/violencewomen.html>> (2011-03-08)

Socialstyrelsen. (2010) ”Definition av våld och utsatthet i nära relationer” (elektronisk). *Socialstyrelsens officiella hemsida* <<http://www.socialstyrelsen.se/valdochsexhandel/valdinararelationer/valdsutovare/definition>> (2011-03-08)

Socialstyrelsen. (2010) ”Våld i nära relationer” (elektronisk). *Socialstyrelsens officiella hemsida* <<http://www.socialstyrelsen.se/valdochsexhandel/valdinararelationer>> (2011-03-05)

Sveriges Mansjourers Riksförbund. (2008) ”Härskartekniker används av vissa mammor och av samhället mot pappor” (elektronisk). *Mansjourens officiella hemsida* <<http://www.mansjouren.nu/harskartekniker/>> (2011-03-17)

World Health Organization. (2011) ”Violence” (elektronisk). *The World Health Organizations officiella hemsida* <<http://www.who.int/topics/violence/en/>> (2011-02-16)

Presentation av självbiografierna

En kort presentation av självbiografierna som jag använde till studien:

- Alonzo, Michael. (2007) *Ge aldrig upp*. Finland: Frank Förlag.

Boken ”ge aldrig upp”, handlar om en man som är gift med en kvinna som misshandlar honom både psykiskt och fysiskt. När hon blir med barn bestämmer hon sig för att hon inte vill att han ska vara pappan till barnet och hon gör allt för att han inte ska ha kontakt med deras son.

- Forrestgate, Glenn. (2010) *När mardrömmen blev sann*. Falund: AnomaR Förlag.

Boken ”när mardrömmen blev sann”, handlar om en man som lever med en psykiskt sjuk kvinna i tio år. Hon slår, kontrollerar och terroriserar honom dagligen. Slutligen blir han så nedbruten att han inte längre ser en väg ut ur relationen, annat än att polisanmäla sig själv för ett brott som han inte begått för att slippa sin plågoande.

- Korkmaz, Ferat. (2010) *Pappa älskar dig*. Malmö: AOO Media & Förlag AB.

Boken ”pappa älskar dig”, börjar som en vanlig kärlekssaga, en man möter en kvinna och de flyttar ihop. Kvinnan börjar snabbt behandla mannen väldigt psykiskt illa, så illa att han funderar på att lämna henne. Samtidigt blir kvinnan gravid och mannen väljer att stanna kvar. Hans sambo föder en son och några månader efter förlossningen, tömmer hon deras gemensamma lägenhet på allt av värde, kidnappar sonen och åker till Tyskland. I fyra år kämpar mannen i olika vårdnadstvister och försöker få hem sin son till Sverige men det slutar med att han istället förlorar den gemensamma vårdnaden över sonen.